М. С. ХРУШЧОЎ: МЫ ПАКАЗАЛІ, НА ШТО ЗДОЛЬНЫ НАРОД, КАЛІ ЁН СТАНОВІЦЦА САПРАЎДЫ СВАБОДНЫМ, РАЗНЯВОЛЕНЫМ У ПАЛІТЫЧНЫХ І ЭКАНАМІЧНЫХ АДНОСІНАХ.

ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАЎЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННІКАЎ БССР.

№ 31 (1565) | Аўторак, 18 красавіка 1961 года | Цана 4 кап.

МАСКВА, 14 красавіка 1961 года. Урачыстая сустрэча на Унукаўскім аэрадроме слаўнага сына савецкага народа героя-касманаўта **Юрыя Аляксеевіча ГАГАРЫНА.** Фота **В. ГЕНДЭ-РОТЭ.** (Фотахроніка ТАСС).

ГЕРОІКА ЧАСУ—КРЫНІЦА НАТХНЕННЯ

Усе гэтыя дні, пачынаючы з серады мінулага тыдня, былі напоўнены такім зместам, які адразу цяжка пасапраўднаму асэнсаваць. Чалавек — у космасе, там, куды яшчэ не так даўно не кожны адважваўся сігануць нават у сваёй фантазіі.

Над роднай нашай Масквой, над сталіцамі саюзных рэспублік, над гарадамі-героямі ў гонар першага ў свеце лётчыка-касманаўта Юрыя Аляксеевіча Гагарына ўзляцелі ў вясновае неба рознакаляровыя агні святочнага салюта. Красавік стаўся месяцам трыумфальнай славы не толькі першага касманаўта, грамадзяніна Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік таварыша Гагарына. Ён стаўся месяцам славы нашай краіны, нашага народа, нашай сацыялістычнай сістэмы, якая яшчэ раз прадэманстравала свае найвялікшыя перавагі перад светам капіталізму, паказала, на што здольны вызвалены народ, чаго можа дасягнуць яго разняволеная, раскаваная ад пут капіталізму энергія.

У палёце ракеты-карабля ў прасторы космасу як бы сканцэнтравалася энергія ўсяго народа, які на працягу сарака з лішнім год здолеў узняць сваю краіну са спрадвечнай адсталасці да касмічных вышынь; у ім кожны наш савецкі чалавек бачыць, як у добрым фокусе, тыя гістарычныя этапы, па якіх ішоў народ праз голад і холад, праз нястачы, да сённяшняга дня, калі наша краіна, наша любімая Радзіма паказвае прыклады ўсяму цывілізаванаму свету.

Яшчэ і цяпер сёй-той за межамі нашага сацыялістычнага свету цешыць сябе надзеяй, што нашы поспехі—гэта кароткатэрміновыя ўспышкі. Прэзідэнт Злучаных Штатаў Амерыкі містэр Кенедзі на сваёй прэс-канферэнцыі, прысвечанай палёту нашага чалавека ў космас, выказаў такую думку: «Гэтыя дыктатуры маюць многа кароткатэрміновых пераваг, якія мы бачылі ў 30-х гадах. Але, па-мойму наша сістэма лепш адпавядае якасцям і спадзяванням народа, імкненням быць гаспадаром самому сабе...» Каб так разважаць, трэба быць ці безнадзейна сляпым чалавекам ці знарок заплюшчваюць вочы на ўсё, што адбываецца навокал.

Наша сацыялістычная сістэма, самая народная, самая прагрэсіўная— гэта і ёсць тое асяроддзе, у якім разгортваецца нечуваны прастор для творчых дзярзанняў чалавека. І гэта не тэарэтычная догма, гэта пацверджана практыкай усяго нашага жыцця, гэта пацверджана тымі подзвігамі нашага народа, якімі ён не аднойчы здзіўляў свет як у барацьбе з ворагамі Радзімы, так і на франтах мірнай працы. А хіба тое, што мы першымі паслалі свае спадарожнікі, ракеты да іншых светаў, што наш суайчыннік Юрый Гагарын першым з зямных насельнікаў зірнуў сваімі вачыма ў космас, гэта таксама кароткачасовая выпадковасць?! Чаму ж тады так званы «свабодны свет» не мае такіх кароткатэрміновых перамог? Відаць, рукі караткаватыя сталі ў «свабоднага свету», відаць розум безнадзейна састарэў у яго.

Але няхай цешаць сябе заакіянскія паны ілюзіямі. А мы, савецкія людзі, усе, ад малога да вялікага, ведаем, што нашы перамогі на фронце працы, у навуцы, у пакарэнні космасу—гэта вынік тых якасцей, якія выхавала ў народзе Ленінская партыя, гэта тая рунь, якую яна пасеяла клапатлівай рукою сейбіта народнага шчасця.

Няхай што хочуць плявузгаюць на нас і пра нас паны капіталісты і іх паслугачы і найміты. Мы ведаем сваю дарогу, мы ведаем сваю мэту. Яна кліча нас маякамі камунізма наперад і наперад, і мы нікуды не збочым з яе.

Працоўны гераізм савецкага чалавека бярэ свае вытокі, як бурнаплынная рака, з крыніц народнага жыцця, з глыбіні народнага духу. Гэта добра разумее кожны савецкі чалавек, бо дзе б ні працаваў ён, што б ён ні рабіў, ён усюды ўносіць творчы пачатак у сваю працу. Ён шукальнік, ён творца, і ў гэтым адметная і непаўторная якасць савецкага чалавека.

Мы, савецкія літаратары, каму народ даў у рукі пяро для таго, каб быць летапісцамі нашага гераічнага часу, на сваіх сходах, нарадах, у друку спрачаемся аб тым, якім павінен быць герой нашых твораў. І ў гэтых спрэчках часам зыходным пунктам бяром не само жыццё, а нейкую традыцыю, тое, што ўзнікла і ўсталявалася ў мінулыя эпохі. Кожная добрая традыцыя, вядома, добрая рэч. Але ж літаратура павінна абслугоўваць і адлюстроўваць свой час, які мае свае адметныя рысы і вымярэнні. Яшчэ ж нядаўна чалавецтва не магло і падумаць пра такі гераізм, які праявіў першы наш касманаўт Герой Савецкага Саюза Юрый Аляксеевіч Гагарын. Дык хіба ж мы, савецкія літаратары, маем права прайсці міма такой падзеі?!

Гэта, вядома, не значыць, што кожны з нас павінен напісаць раман, аповесць, паэму пра першы касмічны палёт. Палёт у космас—гэта вынік творчай працы вучоных, інжынераў, тэхнікаў, рабочых, адным словам, усяго нашага народа, яго працоўнага гераізму, і калі кожны з нас, у меру сваіх сіл і здольнасцей, напіша творы пра герояў працоўных будняў, здолее ўбачыць у іх, здавалася б, будзённай працы той гераізм, які ўласцівы савецкім людзям, дык ён адлюструе характэрныя рысы нашага часу.

Некаторыя, следуючы старым канонам, шукаюць нейкіх прапорцый станоўчага і адмоўнага ў вобразе, быццам літаратура — гэта матэматыка. Літаратура — гэта само жыццё, якое не цярпіць ніякіх застыгласцей і канонаў. Варта толькі пісьменніку ўгледзецца глыбей у яго рух, зразумець яго вядучыя тэндэнцыі і ён, не прыбягаючы да дазіроўкі адмоўнага і станоўчага, знойдзе тыя прапорцыі, якія ў сукупнасці дадуць вобраз нашага сучасніка. Трэба пісаць само жыццё ў яго складанасці, але заўсёды бачыць ясную яго перспектыву, вядучую яго тэндэнцыю. Трэба пісаць чалавека ў яго шматграннасці, у складанасці яго характару, не лакіруючы і не прыхарошваючы яго, бо ён сам па сабе ў самім жыцці, у сваёй дзейнасці, у сваіх узаемадачыненнях з іншымі людзьмі найбольш поўна выяўляе характэрнасці нашага гераічнага часу. Гэта і будзе тое, чаго вымагае ад літаратара метад сацыялістычнага рэалізму. Барацьба супраць нівеліроўкі, за разнастайнасць характараў не павінна перашкаджаць нам бачыць героя нашага часу. Стварэнне гераічнага савецкага чалавека гэта і ёсць шлях да сапраўднага наватарства.

Мікіта Сяргеевіч Хрушчоў, вітаючы ад імя народа і партыі першага касманаўта, сказаў: «Рух народаў да камунізма, высакароднае імкненне людзей да гэтай вялікай мэты не можа быць зменшаны або прыпынены. Гэты рух набыў велізарную, неадольную сілу, і няма такіх перашкод, якія маглі б прыпыніць гэты вялікі працэс развіцця чалавецтва. Савецкі народ, народы сацыялістычных краін, народы ўсяго свету, у тым ліку і народы тых дзяржаў, якія яшчэ не дабіліся сваёй перамогі, але ўпарта змагаюцца за перамогу прагрэсу над эксплуатацыяй і прыгнечаннем, пераможуць, узвядуць светлы будынак камунізма. І гэта будзе вялікім шчасцем чалавецтва, вянцом яго няспыннага развіцця».

Вось тая перспектыва будучыні, з якой мы павінны звяраць свае думкі і імкненні. І нам, пісьменнікам, літаратарам, у сваіх творах трэба заўсёды выразна бачыць гэтую перспектыву. Услаўляючы гераізм нашага сучасніка мы тым самым працуем на будучыню, бо будучыня нараджаецца сёння, яна будзе лагічным працягам спраў нашых сучаснікаў. Пра гэта асабліва выразна сведчыць подзвіг савецкіх вучоных, першага ў свеце касманаўта, нашага гераічнага паплечніка Юрыя Аляксеевіча Гагарына.

Не пашкадуем жа сваіх сіл, сваіх талентаў, палымяных сэрцаў савецкіх патрыётаў для вялікай справы высокамастацкага адлюстравання нашага гераічнага часу.

Раман САБАЛЕНКА.

СІМФОНІЯ ПОДЗВІГУ

Столькі ўжо сказана пра найвялікшую падзею нашага гераічнага часу—подзвіг Юрыя Гагарына, што цяжка падабраць прыдатныя словы, каб выказаць свае пачуцці. Усенародную радасць, цудоўны настрой, які завалодаў усімі намі ў гэтыя дні, павінна адлюстраваць, перадаць і назаўсёды захаваць нашчадкам наша мастацтва.

Мне ўяўляецца гэта як гераічная сімфонія гукаў, фарбаў, як паэтычная здравіца за розум, за адвагу і гераізм савецкага чалавека. Пройдзе нямнога часу, і падзеі гэтых дзён улягуцца ў радкі паэм, на маляўнічыя палотны, у музыцы. Мастак будзе зноў і зноў хваляваць людзей успамінамі аб велічнай перамозе чалавецтва.

У гэтай высакароднай задачы мастацтва немалая роля адводзіцца тэатру. Савецкі тэатр неаддзельны ад бурнага і цудоўнага жыцця нашай краіны. Незлічоныя яго дасягненні. І ўсё ж цяпер, думаючы пра тое, якімі крокамі ідзе да перамог наша краіна, з асаблівай вастрынёй бачым, што мастацтва тэатра адстае ад гістарычных спраў нашай эпохі, ад эстэтычных запатрабаванняў народа.

За апошні час напісана нямала пра тое, якіх нябачаных поспехаў дасягнула наша навука і тэхніка.

І як мала напісана добрых драматычных твораў пра тых, у чыіх руках знаходзяцца вынікі гэтага нябачанага прагрэсу, пра тых, хто павядзе заўтра імклівыя караблі ў бясконцыя касмічныя далі, хто да непазнавальнасці пераўтворыць нашу планету,— пра **чалавека.**

Якая па-сутнасці простая і звычайная біяграфія першага касманаўта Юрыя Гагарына. Такія людзі жывуць побач з намі. Мы ездзім разам з імі на працу, сядзім побач у кінатэатры, ходзім па адных і тых жа вуліцах і вельмі часта іх не заўважаем, рэдка ўдумваемся як мастакі ў тыя псіхалагічныя працэсы, у той рост свядомасці, якія вядуць такіх людзей на вялікія подзвігі.

Калі нам, акцёрам, удаецца перадаць гледачу сваё захапленне савецкім чалавекам, мы адчуваем сябе шчаслівымі. Але як мала ў нашай драматургіі твораў, якія б натхнялі акцёра на стварэнне такіх вобразаў.

Першымі пакарыцелямі космасу будуць бясспрэчна маладыя, дужыя, здаровыя савецкія людзі. На долю маіх выхаванцаў—маладых акцёраў Тэатральна-мастацкага інстытута выпадзе шчасце ствараць гэтыя вобразы. І як мастак, я буду бязмежна рады, калі здолею перадаць ім свой вопыт, думкі і веды, «настроіць» іх на працу шчырую, праўдзівую і натхнёную.

Д. АРЛОЎ,
народны артыст БССР.

Юрый Гагарын—Герой Савецкага Саюза, першы лётчык-касманаўт СССР

МАСКВІЧЫ НАЛАДЗІЛІ ТРЫУМФАЛЬНЫ ПРЫЁМ ПЕРШАМУ Ў СВЕЦЕ КАСМАНАЎТУ ЮРЫЮ АЛЯКСЕЕВІЧУ ГАГАРЫНУ. РАЗАМ З МАСКВІЧАМІ СЛАВІЛІ СВАЙГО ГЕРОЯ ЎСЕ САВЕЦКІЯ ЛЮДЗІ. НАРОД НАЛАДЗІЎ ЯМУ НЕЗАБЫЎНУЮ ХВАЛЮЮЧУЮ СУСТРЭЧУ.

ЗА ГЕРАІЧНЫ ПОДЗВІГ — ПЕРШЫ ПАЛЁТ У КОСМАС, ЯКІ ПРАСЛАВІЎ НАШУ САЦЫЯЛІСТЫЧНУЮ РАДЗІМУ, ЗА МУЖНАСЦЬ, АДВАГУ І БЕЗЗАВЕТНАЕ СЛУЖЭННЕ САВЕЦКАМУ НАРОДУ, СПРАВЕ КАМУНІЗМА ПРЭЗІДЫУМ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА СССР ПРЫСВОІЎ МАЁРУ **ГАГАРЫНУ** ЮРЫЮ АЛЯКСЕЕВІЧУ ЗВАННЕ **ГЕРОЯ САВЕЦКАГА САЮЗА** З УРУЧЭННЕМ ОРДЭНА **ЛЕНІНА** І МЕДАЛЯ **«ЗАЛАТАЯ ЗОРКА».** У МАСКВЕ БУДЗЕ ЎСТАНОЎЛЕН БРОНЗАВЫ БЮСТ ГЕРОЯ.

У АЗНАМЕНАВАННЕ ПЕРШАГА Ў СВЕЦЕ КАСМІЧНАГА ПАЛЁТУ ЧАЛАВЕКА НА КАРАБЛІ-СПАДАРОЖНІКУ ПРЭЗІДЫУМ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА СССР УСТАНАВІЎ ЗВАННЕ **«ЛЁТЧЫК-КАСМАНАЎТ СССР».**

УКАЗАМ ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА САВЕТА СССР ГРАМАДЗЯНІНУ САВЕЦКАГА САЮЗА ЛЁТЧЫКУ МАЁРУ ЮРЫЮ **ГАГАРЫНУ** ПРЫСВОЕНА ЗВАННЕ **«ЛЁТЧЫК-КАСМАНАЎТ СССР»** ЗА АЖЫЦЦЯЎЛЕННЕ ПЕРШАГА Ў СВЕЦЕ КАСМІЧНАГА ПАЛЁТУ НА КАРАБЛІ-СПАДАРОЖНІКУ «УСХОД».

СЛАВА МУЖНАМУ, АДВАЖНАМУ СЫНУ САВЕЦКАЙ РАДЗІМЫ!

СЛАВА ПАРТЫІ ЛЕНІНА, ЯКАЯ ВЫХАВАЛА ТАКОГА ГЕРОЯ!

Міхась КАЛАЧЫНСКІ

ЗЯМНОЕ, КРЫЛАТАЕ, ВЕЧНАЕ...

Казкі дзівосныя...
Крылы Ікара...
Міфы сівыя — ім тысячы год...
Можа, ты згадваў іх,
Юрый Гагарын,
Смела рвануўшыся ў горды палёт?

Зблякла
Багатая выдумкай небыль
Перад арлом, што да зор завітаў.
Шлях пракладаючы ў зорнае неба,
Ты над легендай і марай устаў.

Казачны духам
і легендарны,
З твару звычайны, да кроплі
зямны,
Здзейсніў ты першым у высях
надхмарных
Роду людскога надзеі і сны.

Мары з лятункамі
Сталіся явай,
Вечна бяссмертнай і вечна жывой.
Нашай Радзімы вялікую славу
Сын яе ўзвысіў над цэлай зямлёй.

У Цэнтральным Камітэце КПСС і Савеце Міністраў СССР

Цэнтральны Камітэт КПСС і Савет Міністраў СССР прызналі неабходным узнагародзіць ордэнамі і медалямі СССР вучоных, рабочых, тэхнікаў, інжынераў — удзельнікаў стварэння касмічнага карабля-спадарожніка «Усход» і забеспячэння першага ў свеце паспяховага палёту савецкага чалавека ў космас.

Адпаведным міністэрствам і ведамствам даручана прадставіць да ўзнагароды персанальны склад удзельнікаў стварэння і забеспячэння палёту касмічнага карабля-спадарожніка «Усход».

Прыём у Вялікім Крамлёўскім палацы

Цэнтральны Камітэт Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР і Савет Міністраў СССР наладзілі 14 красавіка ў Вялікім Крамлёўскім палацы прыём у гонар выдатнага подзвігу вучоных, інжынераў, тэхнікаў і рабочых, якія забяспечылі паспяховае ажыццяўленне першага ў свеце палёту чалавека ў касмічную прастору, у гонар першага савецкага касманаўта Юрыя Аляксеевіча Гагарына.

На прыёме былі кіраўнікі Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада на чале з М. С. Хрушчовым, маёр Ю. А. Гагарын, члены яго сям'і.

ПЕРАМОЖЦА КОСМАСУ РАПАРТУЕ

Урачыстая сустрэча ў Маскве

Найвялікшая ў гісторыі чалавецтва падзея хвалюе ў гэтыя дні ўсіх людзей, якія жывуць на зямлі.

Трыумфальны палёт першага ў свеце лётчыка-касманаўта Юрыя Гагарына ўзняў прэстыж нашай Радзімы на небывалую вышыню, прынёс новую славу савецкаму народу, народутворцу, народу-пераможцу. Вось чаму такія бязмежныя наш гонар і наша радасць. Вось чаму такой шчаслівай і натхнёнай сустракала Краіна Саветаў першага падарожніка ў космас Юрыя Аляксеевіча Гагарына.

На магістралях і плошчах, расквечаных флагамі, паабапал Ленінскага праспекта выстраіліся тысячы людзей. Яны прыйшлі з першымі веснавымі кветкамі, з партрэтамі Гагарына, плакатамі, якія ўслаўляюць вялікі подзвіг, які ўвойдзе ў вякі як вялікі трыумф сацыялістычнага ладу, яго магутнай творчай сілы.

На палотнішчах, працягнутых па фасадзе будынка Унукаўскага аэравакзала, — гарачыя словы прывітання пераможцу космасу— грамадзяніну Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік Ю. А. Гагарыну. Тут жа партрэты Ул. І. Леніна, М. С. Хрушчова і Ю. А. Гагарына.

Для сустрэчы героя-касманаўта да 12 гадзін дня на аэрадром прыбываюць таварышы Л. І. Брэжнеў, М. Г. Ігнатаў, Ф. Р. Казлоў, А. М. Касыгін, О. В. Куусінен, Н. А. Мухітдзінаў, М. В. Падгорны, Д. С. Палянскі, К. А. Фурцава, М. М. Швернік, П. М. Паспелаў, Д. С. Каротчанка, Я. Э. Калнберзін, А. П. Кірыленка, К. Т. Мазураў, Г. І. Воранаў, В. В. Грышын. У ліку сустракаючых — члены Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР А. А. Андрэеў, К. Я. Варашылаў, намеснікі Старшыні Савета Міністраў СССР, міністры СССР і РСФСР, старшыні Дзяржаўных камітэтаў, члены Цэнтральнага Камітэта КПСС і кандыдаты ў члены Цэнтральнага Камітэта КПСС, Маршалы Савецкага Саюза, кіраўнікі партыйных і савецкіх арганізацый Масквы і Маскоўскай вобласці і многія іншыя.

У 12 гадзін 30 хвілін на аэрадроме робіць пасадку прыгожы чатырохматорны «ІЛ». Ён прыляцеў з раёна Сочы. З гэтым самалётам прыбыў таварыш М. С. Хрушчоў. Разам з ім прыбылі таварышы А. І. Мікаян і В. П. Мжаванадзе.

На трыбуне побач з кіраўнікамі партыі і ўрада — Валянціна Гагарына, жонка лётчыка-героя, родныя Юрыя Гагарына, якія прыбылі са Смаленскай вобласці: яго бацька, маці, сястра і браты. Мікіта Сяргеевіч сардэчна вітаецца з імі.

У 12 гадзін 37 хвілін па аэрадрому праносяцца хвалюючыя словы: «Самалёт, самалёт Гагарына». Эскартуемы сямю знішчальнікамі, праходзіць над аэрадромам «ІЛ-18». На борце яго — доўгачаканы, дарагі наш суайчыннік, які першы праклаў шлях чалавецтву ў бязмежныя далі Сусвету. Самалёт робіць круг пашаны над Масквой. Ваенны аркестр выконвае мелодыю песні «Добро пожаловать в Москву», напісанай у гонар Юрыя Гагарына.

— Пайшоў на пасадку! — адзначаюць карэспандэнты, якія нацэлілі свае фота- і кінаапараты ў неба.

Ля берагу чырвонага дывана самалёт спыняецца, і па трапу хутка спускаецца маёр Гагарын. Яго сустракаюць воклічамі «Ура!» і бурай апладысментаў. Чоткім, хуткім крокам маёр Гагарын накіроўваецца да трыбуны. Колькі энергіі, маладосці ў яго паходцы, які прыгожы яго адухоўлены твар! Аркестр выконвае любімую песню лётчыкаў — «Мы рождены, чтоб сказку сделать былью».

Сто крокаў па чырвоным дыване, і вось маёр Гагарын перад Мікітам Сяргеевічам Хрушчовым. Узяўшы руку пад казырок, ён дакладвае:

«Таварыш Першы сакратар Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, Старшыня Савета Міністраў СССР!

Рады далажыць Вам, што заданне Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада выканана.

Першы ў гісторыі чалавецтва палёт на савецкім касмічным караблі «Усход» 12 красавіка паспяхова зроблены.

Усе прыборы і абсталяванне карабля працавалі чотка і бездакорна.

Адчуваю сябе выдатна.

Гатовы выканаць новае любое заданне нашай партыі і ўрада. Маёр Гагарын».

Адусюль нясецца:

— Добры дзень, таварыш маёр! Добры дзень, Юрый Аляксеевіч!

Мікіта Сяргеевіч здымае капялюш і моцна, па-бацькоўску цалуе героя, абдымае яго і зноў цалуе.

— Віншую! Віншую!—гаворыць ён касманаўту.

Мікіта Сяргеевіч знаёміць героя з членамі Прэзідыума ЦК КПСС. Усе яны сардэчна вітаюць Юрыя Аляксеевіча. Потым ён трапляе ў абдымкі маці, жонкі, бацькі, братоў і сястры.

За гэтай сустрэчай з хваляваннем сачылі не толькі тыя, хто сабраўся на Унукаўскім аэрадроме, але і ўся Масква, увесь Савецкі Саюз, амаль уся Еўропа, сачылі, затаіўшы дыханне, радуючыся таму, як Радзіма ўшаноўвае свайго адважнага сына.

Ён палюбіўся народу адразу, наш Юрый Аляксеевіч Гагарын. Цяперашняе пакаленне верыла, што палёт Масква — космас — Масква, які адкрывае новую эру ў гісторыі чалавецтва, будзе зроблены ўпершыню савецкім чалавекам. І як гэта цудоўна, што ён зроблены!

М. С. Хрушчоў і Ю. А. Гагарын праходзяць уздоўж радоў прысутных на аэрадроме масквічоў. Іх суправаджае наша магутнае рускае «Ура!»

Праз некалькі хвілін М. С. Хрушчоў, Юрый Гагарын і яго жонка сядаюць у блакітную адкрытую машыну, упрыгожаную гірляндамі чырвоных руж. Машыны накіроўваюцца да Масквы. На ўсім шляху следавання ад Унукава да Краснай плошчы радасныя масквічы, сотні тысяч масквічоў сустракалі картэж машын раднаснымі воклічамі — «Герою космасу — ура!», «Партыі камуністаў — слава!»

СЛОВЫ ШЧЫРАГА ЗАХАПЛЕННЯ

ПАВЕДАМЛЕННЕ аб першым палёце савецкага чалавека ў космас мы чакалі даўно. Чакалі з хваляваннем і гадалі: калі гэта адбудзецца? Хто ён — першы шчаслівец? І ці можна будзе потым паціснуць яму руку?

І вось гэты дзень настаў. Чалавецтва пераступіла мяжу, якая аддзяляла яго ад Сусвету. Вешчыя словы геніяльнага Цыялкоўскага аб тым, што чалавецтва не прыкавана навечна да зямлі, становяцца явай.

І адбылося гэтае дзіва так проста: раніцай чалавек падняўся ўвысь на трыста кіламетраў, абляцеў зямлю і праз гадзіны паўтары вярнуўся са свайго падарожжа на снеданне.

Ды такога яшчэ і ў казках не расказвалася! У казцы «Лятаючы карабель» герой ляціць на караблі толькі да цара на абед. Наш савецкі лятаючы карабель абагнаў самую дзёрзкую фантазію.

Цяжка скупымі словамі перадаць думкі і пачуцці, якія авалодалі намі ў гэты час. Гонарам напоўніліся нашы сэрцы і за тых, хто зрабіў гэты подзвіг, і за сябе як грамадзяніна вялікага Савецкага Саюза.

У тыя незабыўныя хвіліны, калі наш савецкі пілот камуніст Юрый Гагарын пралятаў над мацерыкамі і краінамі, карэспандэнты перадавалі, што людзі (і не толькі нашы) плакалі ад радасці, незнаёмыя віншавалі адзін аднаго, цалаваліся. Як гэта зразумела ўсім нам! Людзі сэрцам адчулі вялікую перамогу розуму і працы. Прыйшла новая вясна чалавецтва. Вясна яднання на новыя подзвігі ў імя міру і прагрэсу.

І ўжо выразней пачынае прабівацца спакуслівая думка: што ж цяпер і планеты не за гарамі... Праўда, сам Цыялкоўскі не асмеліўся назваць XX стагоддзе стагоддзем прагулак на Марс. Але, відаць, наш савецкі час абганяе і яго геніяльныя прадбачанні.

Слава людзям, якія зрабілі казку быллю!

Слава першаму касмічнаму пілоту — лётчыку Савецкага Саюза Юрыю Гагарыну!

Алесь ЯКІМОВІЧ.

* * *

У ГЭТЫЯ незабыўныя дні мы яшчэ раз па-сапраўднаму адчулі: «Чалавек — гэта гучыць горда!» Нашы сэрцы напоўнены радасцю, што чалавецтва ў асобе савецкага простага чалавека зрабіла яшчэ адзін бяспрыкладны подзвіг. Мы бясконца ганарымся і мужнасцю першага касманаўта Юрыя Аляксеевіча Гагарына, і калектыўным розумам вучоных, інжынераў, тэхнікаў, рабочых, якія стварылі магчымасць паспяховага касмічнага палёту. Мы бясконца ганарымся нашай савецкай Радзімай, нашай роднай Камуністычнай партыяй, якія забяспечылі такія ўмовы для развіцця навукі, такія арганізатарскія і вытворчыя магчымасці, каб палёт стаў яваю.

У нас нядрэнная памяць, і мы добра памятаем тую падножку, якую хацелі зрабіць нам палётам Паўэрса перад вельмі важнай нарадай, перад якой ставілася высакародная задача ўмацавання міру. Мы не забылі і іншых падобнага роду спроб. Скончыліся яны ганебным правалам. Мы ж яшчэ раз паказалі ўсяму свету, што нашы вучоныя з удзелам, дарэчы, сказаць, і лётчыкаў заняты мірным асваеннем космасу.

Свет доўга будзе памятаць пра легендарны палёт маёра Гагарына. Пра гэты палёт шмат яшчэ будуць гаварыць і пісаць. І ён гэтага заслугоўвае.

Янка ШАРАХОЎСКІ.

Салют у Мінску 14 красавіка ў гонар першага касманаўта Юрыя Гагарына.

СЛАВА КАСМІЧНАГА МАЯКА

ПЕРАМОГА ПРАЦЫ, НАВУКІ І РОЗУМУ

Па ўсіх магістралях савецкай сталіцы, якія вядуць да Краснай плошчы, накіраваліся шматтысячныя святочныя калоны масквічоў, каб сардэчна вітаць героя-касманаўта Юрыя Аляксеевіча Гагарына.

Незвычайна прыгожая Красная плошча — месца ўсенародных урачыстасцей савецкіх людзей, з ёю звязана нямала знамянальных старонак у гісторыі Радзімы.

Насупраць Маўзалея, на фасадзе будынка ГУМ'а, на фоне вялікага чырвонага флага—партрэт У. І. Леніна. Пад партрэтам словы заклiку: «Наперад, да перамогі камунізма!» Гарыць заклік: «Няхай жыве створаная Ленінам слаўная Камуністычная партыя Савецкага Саюза!».

Будынак Гістарычнага музея ўпрыгожваюць вялікія пано: партрэт У. І. Леніна, а побач — зоры, карабель і яго пілот Юрый Гагарын. На алых палотнішчах напісана: «Слава савецкім вучоным, канструктарам, інжынерам, тэхнікам і рабочым — пакарыцелям космасу!», «Гонар і слава таварышу Гагарыну Юрыю Аляксеевічу — піянеру асваення космасу!».

Трыбуны ўздоўж Крамлёўскай сцяны, упрыгожаныя гербамі брацкіх саюзных рэспублік, перапоўнены гасцямі. Тут рабочыя фабрык і заводаў, перадавікі сельскай гаспадаркі, дзеячы навукі і культуры, дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР, РСФСР і саюзных рэспублік, маршалы Савецкага Саюза, генералы і афіцэры Савецкай Арміі. Прысутнічаюць члены дыпламатычнага корпуса, зарубежныя госці.

Ад краю да краю ўся плошча запоўнена народам. Над калонамі працоўных сталіцы мора сцягоў, партрэты Ул. І. Леніна, кіраўнікоў партыі і ўрада, партрэты Юрыя Гагарына.

І вось на плошчы раздаліся гарачыя апладысменты, воклічы «Ура!». Гэта прысутныя сустракаюць падняўшыхся на трыбуну Маўзалея таварышаў Л. І. Брэжнева, М. Г. Ігнатава, Ф. Р. Казлова, А. М. Касыгіна, О. В. Куусінена, А. І. Мікаяна, Н. А. Мухітдзінава, М. В. Падгорнага, Д. С. Палянскага, К. А. Фурцавай, М. С. Хрушчова, М. М. Шверніка, П. М. Паспелава, Д. С. Каротчанкі, Я. Э. Калберзіна, А. П. Кірыленка,

Мітынг і дэманстрацыя на Краснай плошчы

К. Т. Мазурава, В. П. Мжаванадзе, Г. І. Воранава, В. В. Грышына, члена Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР К. Я. Варашылава. На трыбуну Маўзалея падымаюцца таксама Старшыня Савета Міністраў Мангольскай Народнай Рэспублікі Ю. Цэдэнбал.

Разам з кіраўнікамі партыі і ўрада—герой-касманаўт маёр Ю. А. Гагарын, яго жонка, бацькі.

Мітынг працоўных горада Масквы, прысвечаны вялікай сусветна-гістарычнай перамозе савецкага народа — паспяховаму ажыццяўленню першага ў свеце касмічнага палёту Юрыя Аляксеевіча Гагарына, па даручэнню Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, Савета Міністраў СССР і Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР адкрывае член Прэзідыума ЦК КПСС, сакратар ЦК КПСС Ф. Р. Казлоў.

Слова прадастаўляецца Юрыю Аляксеевічу Гагарыну. Прысутныя сустракаюць яго бурнымі апладысментамі.

Прамова таварыша Ю. А. ГАГАРЫНА

Родныя мае суайчыннікі!
Дарагі Мікіта Сяргеевіч!
Таварышы кіраўнікі партыі і ўрада!

Перш за ўсё дазвольце мне прынесці шчырую падзяку Цэнтральнаму Камітэту маёй роднай Камуністычнай партыі, Савецкаму ўраду, усяму савецкаму народу і асабіста Вам, Мікіта Сяргеевіч, за тое, што мне, простаму савецкаму лётчыку, было аказана такое вялікае давер'е і даручана адказнае заданне зрабіць першы палёт у космас.

Знаходзячыся на старце ў касмічную прастору, я думаў аб нашай Ленінскай партыі, аб нашай сацыялістычнай Радзіме.

Любоў да слаўнай партыі, да нашай Савецкай Радзімы, да нашага гераічнага працоўнага народа натхніла мяне і дала мне сілы здзейсніць гэты подзвіг. (**Бурныя апладысменты**).

Наш народ сваім геніем, сваёй гераічнай працай стварыў самы цудоўны ў свеце касмічны карабель «Усход» і яго вельмі разумнае, вельмі надзейнае абсталяванне. Ад старта і да самага прызямлення ў мяне не было ніякага сумнення ў паспяховым зыходзе касмічнага палёту.

Мне хочацца ад душы падзякаваць нашым вучоным, інжынерам, тэхнікам, усім савецкім рабочым, якія стварылі такі карабель, на якім можна ўпэўнена спасцігаць тайны касмічнай прасторы. Дазвольце таксама мне падзякаваць усім таварышам і ўсяму калектыву, якія падрыхтавалі мяне да касмічнага палёту. (**Апладысменты**).

Я перакананы, што ўсе мае сябры лётчыкі-касманаўты таксама гатовы ў любы час зрабіць палёт вакол нашай планеты. (**Працяглыя апладысменты**).

Можна з упэўненасцю сказаць, што мы на нашых савецкіх касмічных караблях будзем лятаць і па больш далёкіх маршрутах. Я шчаслівы, што мая Айчына першай у свеце [illegible] тайнамі прыроды. (**Апладысменты**). Да гэтай мэты наш народ вяла і ўпэўнена вядзе наша родная Камуністычная партыя. (**Працяглыя апладысменты**).

На кожным кроку свайго жыцця і вучобы ў рамесным вучылішчы, у індустрыяльным тэхнікуме, у аэраклубе, авіяцыйным вучылішчы я адчуваў пастаянныя клопаты партыі, сынам якой я з'яўляюся. (**Апладысменты**).

Мне, дарагія таварышы, асабліва хочацца адзначыць велізарныя бацькоўскія клопаты аб нас, простых савецкіх людзях, якія праяўляе Мікіта Сяргеевіч Хрушчоў. Ад Вас, Мікіта Сяргеевіч, ад першага праз некалькі мінут пасля прызямлення, пасля вяртання з касмічнай прасторы на нашу родную зямлю я атрымаў цёплае віншаванне [illegible] (**Бурныя апладысменты**).

[illegible] (**Бурныя апладысменты**).

Няхай жыве наша сацыялістычная Радзіма! (**Бурныя апладысменты**).

Няхай жыве наш вялікі магутны савецкі народ! (**Бурныя апладысменты**).

Слава Камуністычнай партыі Савецкага Саюза і яе Ленінскаму Цэнтральнаму Камітэту на чале з Мікітам Сяргеевічам Хрушчовым! (**Бурныя апладысменты, воклічы «Ура!»**).

Слова атрымлівае Першы сакратар Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, Старшыня Савета Міністраў Саюза ССР таварыш Мікіта Сяргеевіч Хрушчоў.

Прамова таварыша М. С. ХРУШЧОВА

Дарагія таварышы!
Дарагія сябры!
Грамадзяне ўсяго свету!

Я звяртаюся да вас з пачуццём вялікай радасці і гордасці: упершыню ў гісторыі чалавек з планеты Зямля—наш савецкі чалавек—на караблі, створаным рукамі савецкіх вучоных, рабочых, тэхнікаў і інжынераў, вырваўся ў касмічныя высі і зрабіў першы бяспрыкладны рэйс да зорак. (**Бурныя апладысменты**).

Карабель-спадарожнік «Усход» падняўся на вышыню больш чым 300 кіламетраў, апаясаў Зямлю і паспяхова прызямліўся ў зададзеным пункце Савецкага Саюза.

Мы горача вітаем выдатнага касманаўта, гераічнага савецкага чалавека Юрыя Аляксеевіча Гагарына. (**Бурныя апладысменты. Воклічы: «Ура»**). Ён праявіў высокія маральныя якасці: мужнасць, самавалоданне і доблесць. Гэта першы чалавек, які за паўтары гадзіны агледзеў усю нашу планету —Зямлю, якая знаходзіцца ў вечным руху, акінуў позіркам яе велізарныя акіяны і мацерыкі.

Юрый Аляксеевіч Гагарын—гэта наш першаадкрывальнік касмічных падарожжаў. Ён першым зрабіў падарожжа па арбіце вакол зямнога шара. Калі імя Калумба, які перасек Атлантычны акіян і адкрыў Амерыку, жыве ў стагоддзях, то што можна сказаць пра нашага выдатнага героя таварыша Гагарына, які пранік у космас, абляцеў увесь зямны шар і шчасліва вярнуўся на Зямлю. Імя яго будзе бессмяротным у гісторыі чалавецтва. (**Бурныя апладысменты. Воклічы: «Ура»**).

Усе мы разумеем, які свет думак і пачуццяў прынёс з сабой на Зямлю наш першы касмічны падарожнік. Усім, хто знаходзіцца тут, на гэтай гістарычнай плошчы, зразумела тое вялікае хваляванне, гонар і радасць, з якой мы вітаем Вас, наш дарагі друг і таварыш. (**Працяглыя апладысменты**).

Дазвольце ад імя Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, Савецкага ўрада, ад усяго нашага народа сардэчна павіншаваць Вас і выказаць гарачую ўдзячнасць за бяспрыкладны подзвіг. (**Бурныя апладысменты**).

Дазвольце таксама горача вітаць і павіншаваць вучоных, рабочых, інжынераў і тэхнікаў, якія стварылі ракетны карабель «Усход», павіншаваць усіх савецкіх людзей, якія стварылі ўмовы для паспяховага палёту карабля з чалавекам на борце ў космас. (**Апладысменты**).

Мы ганарымся подзвігам Юрыя Гагарына, мы захапляемся вучонымі, інжынерамі, тэхнікамі, рабочымі, якія ўклалі свой розум і сэрца ў стварэнне гэтага карабля і ў яго цудоўны палёт. У іх слаўных справах злучаны праца і подзвіг мільёнаў рабочых, калгаснікаў, інтэлігенцыі—усяго савецкага народа. Гэтым палётам мы яшчэ раз паказалі ўсяму свету, на што здолен геній свабоднага народа.

Цяпер, калі савецкая навука і тэхніка прадэманстравалі вышэйшае дасягненне навуковага і тэхнічнага прагрэсу, мы не можам не звярнуцца да гісторыі нашай Радзімы. Перад мысленым позіркам кожнага з нас мімаволі праходзяць перажытыя гады.

Адваяваўшы ўладу ў цара, капіталістаў і памешчыкаў, мы адстаялі яе ў агні грамадзянскай вайны, хоць і былі часам разутыя і раздзетыя. Колькі тады было ваенных стратэгаў, якія прадракалі немінучае паражэнне, як яны гаварылі, «басяцкім арміям». Але дзе гэтыя гора-стратэгі?!

Калі мы выходзілі на першыя камуністычныя суботнікі, калі закладвалі фундаменты новых домнаў і будавалі шахты, калі мы кінулі ўсяму свету крылатыя словы: пяцігодка, індустрыялізацыя, электрыфікацыя, калектывізацыя, усенародная пісьменнасць, колькі было надзьмутых «тэарэтыкаў», якія прарочылі, што лапцюжная Расія не зможа стаць найвялікшай індустрыяльнай дзяржавай. Дзе цяпер гэтыя гора-прарокі?!

Мы не былі Іванамі, не памятаючымі родства. Усё лепшае, што было створана перадавымі людзьмі нашай краіны, мы выкарысталі на карысць народа. Сацыялістычная дзяржава дала выхад на шырокае поле савецкага індустрыяльнага і калгаснага будаўніцтва марам і планам многіх вучоных, інжынераў і тэхнікаў, якія ва ўмовах царскай Расіі не маглі і думаць аб прыкладанні розуму і рук сваіх.

Цяпер, калі мы стаім каля чалавека, які здзейсніў першы касмічны рэйс, мы не можам не ўспомніць імя рускага вучонага-рэвалюцыянера Кібальчыча, марыўшага аб палётах у космас, якога пакараў смерцю царскі ўрад. Мы не можам не ўспомніць і не аддаць даніну памяці Мендзялееву і Жукоўскаму, Ціміразеву і Паўлаву, многім іншым вялікім вучоным, імёны якіх звязаны з выдатнымі подзвігамі савецкага народа.

Мы з асаблівай павагай успомнім зараз пра Канстанціна Эдуардавіча Цыялкоўскага, вучонага-летуценніка, тэарэтыка касмічных палётаў. (**Апладысменты**).

Мара аб пакарэнні космасу—сапраўды найвялікшая з найвялікшых мар чалавека. Мы ганарымся тым, што гэтую мару, гэтую казку зрабілі быллю савецкія людзі. (**Апладысменты**).

Грамадзянін Савецкага Саюза — гэта гучыць горда. Быў час, калі за рубяжом, ды некаторыя людзі і ўнутры краіны з пагардай адзываліся аб нас. Але яшчэ тады Уладзімір Маякоўскі з гордасцю гаварыў:

> «Читайте, завидуйте
> — Я гражданин
> Советского Союза».

(**Працяглыя апладысменты**).

З якой сілай гучаць гэтыя словы сёння! Якім глыбокім сэнсам напоўнены яны!

Але гэтая гордасць зыходзіць не з таго, што мы адмаўляем іншым народам і краінам здзейсніць нешта падобнае. Мы—інтэрнацыяналісты. Кожны савецкі чалавек выхаван у духу сацыялістычнага патрыятызму і разам з тым ён шчодра гатоў дзяліцца сваім навуковым багаццем, сваімі тэхнічнымі і культурнымі ведамі з усімі, хто гатоў жыць з намі ў міры і дружбе. (**Апладысменты**).

Савецкія рабочыя, калгаснае сялянства, працоўная інтэлігенцыя ганарацца тым, што нам, працоўным былой царскай Расіі выпаў вялікі гонар пад кіраўніцтвам бессмяротнага правадыра рабочага класа Уладзіміра Ільіча Леніна, партыі камуністаў здзейсніць Кастрычніцкую сацыялістычную рэвалюцыю. (**Працяглыя апладысменты**).

Гэта—подзвіг, роўнага якому не было і няма ў гісторыі. Рабочаму класу, народу трэба было праявіць велізарную мужнасць і смеласць, глыбокае разуменне сваіх мэт і задач, каб пайсці на гэты подзвіг. Рабочы клас не пабаяўся ніякіх цяжкасцей. Ён здзейсніў найвялікшую рэвалюцыю, узяў уладу ў свае рукі ў краіне, якая была эканамічна адсталай, амаль скрозь непісьменнай, народ якой быў задушаны царызмам і капіталізмам.

І вось у тых умовах, калі, здавалася б, трэба было марыць не аб высокіх справах сённяшняга дня і будучага, [illegible]

[illegible] стагоддзі, як натхняючы прыклад рэвалюцыйнай творчасці народа.

[illegible] здолен народ, калі ён становіцца сапраўды свабодным, разняволеным у палітычных і эканамічных адносінах. Сапраўды свабоднымі краінамі з'яўляюцца не тыя краіны, у якіх багатыя свабодна эксплуатуюць тых, хто не мае кавалка хлеба, і называюць гэта «свабодным светам», а тыя краіны, у якіх усе людзі працы, усе народы маюць магчымасць карыстацца ўсімі матэрыяльнымі і духоўнымі дабротамі.

Заваяванне намі космасу—гэта цудоўная вяха ў развіцці чалавецтва. У гэтай перамозе—новы трыумф ленінскіх ідэй, пацвярджэнне правільнасці марксісцка-ленінскага вучэння. У гэтай перамозе чалавечага генія ўвасобіліся і знайшлі сваё нагляднае выражэнне слаўныя вынікі ўсяго таго, чаго дасягнулі народы Савецкага Саюза ва ўмовах, якія стварыла Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя. Гэты подзвіг знамянуе новы ўзлёт нашай краіны ў яе пастулальным руху наперад, да камунізма. (**Працяглыя апладысменты. Воклічы: «Ура!»**).

Перад усім светам мы з гордасцю і непахіснай упэўненасцю заяўляем, што, паспяхова ажыццявіўшы пачатае ў 1917 годзе Кастрычніцкай рэвалюцыяй будаўніцтва сацыялізма, мы ўпэўнена і смела ідзём наперад па шляху, указаным вялікім Леніным, — да пабудовы камунізма. Мы гаворым, што ў свеце няма такой сілы, якая магла б звярнуць нас з гэтага шляху. Перамога будзе за намі, і гэта самая высакародная, самая светлая перамога. (**Працяглыя апладысменты**). Яна не прыводзіць да панавання адной групы людзей над другой, да панавання адной краіны над другой краінай або групай дзяржаў, адной нацыі над іншымі, а прыносіць даброты ўсім людзям свету. (**Апладысменты**).

Рух народаў да камунізма, высакароднае імкненне людзей да гэтай вялікай мэты не можа быць зменшана або прыпынена. Гэты рух набыў велізарную, неадольную сілу, і няма такіх перашкод, якія маглі б прыпыніць гэты вялікі працэс развіцця чалавецтва. Савецкі народ, народы сацыялістычных краін, народы ўсяго свету, у тым ліку і народы тых дзяржаў, якія яшчэ не дабіліся сваёй перамогі, але ўпорна змагаюцца за перамогу прагрэсу над эксплуатацыяй і прыгнечаннем, пераможаць, узвядуць светлы будынак камунізма. І гэта будзе вялікім шчасцем чалавецтва, [illegible]

[illegible] абняць Вас, дарагі наш Юрый, перадаць праз Вас гарачае прывітанне Вашым таварышам па працы і подзвігу. (Мікіта Сяргеевіч Хрушчоў моцна абдымае таварыша Гагарына і цалуе яго. По плошчы пранасяцца бурныя апладысменты. Чуюцца воклічы: «Няхай жыве Камуністычная партыя!», «Слава Гагарыну!». «Ура!»).

Вы праславілі Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік. Радзіма-маці не забудзе Вашага подзвігу і захавае на старонках сваёй гісторыі Ваша імя. (**Апладысменты**).

Мы ганарымся, што першы ў свеце касманаўт — гэта савецкі чалавек. Юрый Аляксеевіч рос і выхоўваўся ў савецкай школе, прымаў актыўны ўдзел у грамадскім жыцці, быў актыўным камсамольцам. Ён — камуніст, член вялікай партыі Леніна! (**Бурныя апладысменты**).

Мне прыемна паведаміць, што Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР прысвоіў Вам высокае званне Героя Савецкага Саюза. (**Бурныя, працяглыя апладысменты, воклічы «Ура!», «Слава герою Гагарыну!»**).

Вам першаму прысвойваецца таксама слаўнае званне «Лётчыка-касманаўта СССР». (**Бурныя апладысменты**).

У азнаменаванне першага ў свеце касмічнага палёту чалавека ў Маскве будзе ўстаноўлены бронзавы бюст героя і выпушчаны памятны медаль. (**Бурныя апладысменты**).

Я сардэчна віншую бацькоў Юрыя—Ганну Цімафееўну і Аляксея Іванавіча Гагарыных за тое, што яны выгадавалі і выхавалі такога цудоўнага сына, які праславіў сваім подзвігам нашу Радзіму. (**Бурныя, працяглыя апладысменты**).

Прыношу гарачае віншаванне жонцы Юрыя Аляксеевіча — Валянціне Іванаўне, цудоўнай савецкай жанчыне. Яна ж ведала, што Юрый Аляксеевіч адпраўляецца ў касмічную прастору і не адгаворвала яго, падтрымала, усім сэрцам натхняла свайго мужа, бацьку двух маленькіх дзяцей, на вялікі подзвіг. (**Бурныя, працяглыя апладысменты**).

Бо ніхто ж не мог даць поўнай гарантыі, што провады Юрыя Аляксеевіча ў касмічны палёт не з'яўляліся для яго апошнімі. І вось мужнасць, разуменне ўсяго значэння гэтага бяспрыкладнага палёту гавораць аб вялікай душы Валянціны Іванаўны. (**Працяглыя апладысменты**).

Так, гэта сапраўдная савецкая жанчына. Успомніце, з якой цеплынёй і любоўю пісалі пра рускіх жанчын Някрасаў, Пушкін і іншыя нашы пісьменнікі. А рускія жанчыны — гэта цяпер усе жанчыны Савецкага Саюза. Валянціна Іванаўна паказала свой вялікі характар, сваю волю і высокае разуменне савецкага патрыятызму. (**Працяглыя апладысменты**).

Таварышы! Народы Савецкага Саюза святкуюць сваю новую перамогу, перамогу працы, навукі і розуму. Яна дасягнута народамі нашай краіны ва ўпартай і напружанай працы. Савецкія людзі прайшлі вялікі шлях барацьбы за ўздым народнай гаспадаркі, за развіццё тэхнікі, навукі і атрымалі дастойную ўзнагароду, заваяваўшы прыярытэт у запуску карабля-спадарожніка з чалавекам у космас. Гэты неўміручы подзвіг, выдатнае здзяйсненне будзе жыць у стагоддзях як найвялікшае дасягненне чалавецтва. (**Бурныя апладысменты**).

Але поспехі не павінны расслабляць нашу волю, упартасць, імкненне да далейшага ўздыму народнай гаспадаркі, да развіцця навукі і тэхнікі. Задачы стварэння трывалай матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізма, намечаныя XXI з'ездам Камуністычнай партыі, — грандыёзныя задачы. Яны маюць велізарнае гістарычнае значэнне. Выкананнем сямігадовага плана і дасягненнем у выніку гэтага новага ўздыму ўсёй нашай эканомікі, навукі і тэхнікі мы забяспечым такія ўмовы, калі пераўзыйдзем узровень эканомікі самай развітай капіталістычнай краіны — Злучаных Штатаў Амерыкі і памножым свае перавагі ў развіцці навукі і тэхнікі.

Выкананне сямігадовага плана наблізіць нас да таго, што мы пераступім вышэйшы рубеж дасягненняў капіталістычнага свету і вырвемся, як мы вырваліся цяпер у космас, уперад у развіцці ўсёй нашай эканомікі, у задавальненні запатрабаванняў народа. Матэрыяльныя і культурныя патрэбнасці савецкіх людзей будуць задавальняцца паўней, чым гэта могуць забяспечыць самыя развітыя краіны капіталістычнага свету.

Вось чаму, таварышы, новыя вялікія поспехі не павінны расслабляць волю, імкненне да лепшага выкарыстання ўсіх нашых магчымасцей у развіцці навукі і тэхнікі. Неабходна накіраваць усё на службу народа, каб паспяхова вырашыць задачу, пастаўленую нашай партыяй па далейшаму развіццю прамысловасці, усёй народнай гаспадаркі краіны.

Асабліва вялікія задачы стаяць перад сельскімі камуністамі і камсамольцамі, перад калгаснікамі і калгасніцамі, перад рабочымі саўгасаў, перад усімі працаўнікамі сельскай гаспадаркі. Мы павінны ўзняць сельскую гаспадарку на такі ўзровень, каб яна пастаянна ішла ў нагу з прамысловасцю.

Вясна з'яўляецца рашаючым часам у сельскагаспадарчых работах. А ў трэцім годзе сямігодкі мы асабліва павінны паказаць свае магчымасці ва ўздыме сельскай гаспадаркі. Усе работнікі сельскай гаспадаркі павінны прыкласці максімум намаганняў да таго, каб сельская гаспадарка паўней задавальняла ўзрастаючыя патрэбнасці народа.

Таварышы! Многа выдатных старонак у кнізе гісторыі нашай Радзімы. Гэтую кнігу пішуць сваёй працай, сваім натхненнем, талентам, упартасцю і мужнасцю мільёны савецкіх людзей.

Няхай жывуць і працвітаюць нашы выдатныя савецкія людзі, творцы новага жыцця, творцы камунізма! (**Бурныя апладысменты**).

Няхай жыве і працвітае наша сацыялістычная Радзіма — краіна, у якой Вялікі Кастрычнік пачаў новую эпоху развіцця чалавецтва! (**Бурныя апладысменты**).

Слава вялікаму правадыру і заснавальніку Камуністычнай партыі і Сацыялістычнай айчыны Уладзіміру Ільічу Леніну! (**Бурныя, працяглыя апладысменты. Воклічы: «Ура!»**).

Геній Леніна асвятляе наш шлях да камунізма, натхняе нас на новыя подзвігі ў імя міру і шчасця ўсяго чалавецтва! (**Бурныя апладысменты**).

Няхай жывуць народы Савецкага Саюза — будаўнікі камунізма! (**Бурныя, працяглыя апладысменты. Воклічы: «Слава!», «Ура!»**).

* * *

На трыбуну Маўзалея падымаюцца дзеці з букетамі кветак і ўручаюць іх кіраўнікам Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада, Юрыю Гагарыну, яго бацькам і жонцы.

Да мікрафона падыходзіць маленькая дзяўчынка—вучаніца трэцяга класа 404-й школы Оля Пруднікава. Яна паведамляе, што па рашэнню Цэнтральнага савета Усесаюзнай піянерскай арганізацыі імя У. І. Леніна Юрый Гагарын прыняты ганаровым піянерам і запісаны ў Кнігу гонару піянерскай арганізацыі. Пад гром апладысментаў дзяўчынка падыходзіць да лётчыка і павязвае яму чырвоны гальштук.

Ф. Р. Казлоў аб'яўляе мітынг закрытым. Урачыста гучыць Гімн Савецкага Саюза.

Пачынаецца дэманстрацыя прадстаўнікоў працоўных сталіцы. Бурліць Красная плошча. Па яе старадаўняй брусчатцы ідуць сёння тыя, хто садзейнічаў ажыццяўленню першага ў свеце касмічнага палёту чалавека.

Афармленне калон светлае, раднаснае. Яно адлюстроўвае настрой савецкіх людзей. Немагчыма ахапіць позіркам усе дэталі. Мы бачым праходзячых міма гранітных трыбун прадстаўнікоў сталічных прадпрыемстваў, навуковых устаноў, тэатраў, вышэйшых навучальных устаноў.

Калоны, якія праходзяць па Краснай плошчы, як бы спаборнічаюць у афармленні. Яно яркае, пераканаўча выражае тыя пачуцці радасці і гонару за Айчыну, якія перажываюць усе савецкія людзі. «Мы рождены, чтоб сказку сделать былью»—гэтыя словы, напісаныя на плакатах, маляўнічых канструкцыях, ажыццяўляюцца. Прыклад таму—палёт савецкага чалавека на караблі-спадарожніку «Усход».

Музыка, музыка... Яна не змаўкае. Гукі духавых інструментаў зліваюцца з воклічамі «ўра!» У калонах увесь час скандуюць—«Га-га-рын! Га-га-рын!» Дэманстранты махаюць рукамі, капелюшамі, кепкамі, хусткамі.

Звыш дзвюх гадзін працягвалася святочнае шэсце. Яно з'явілася яркім выражэннем гарачай любві і адданасці савецкіх людзей Камуністычнай партыі, гатоўнасці аддаць усе свае сілы, веды вялікай справе пабудовы камунізма.

Пакарэнне космасу—гэта трыумф працы і розуму савецкага чалавека, вялікая перамога краіны, якая будуе камунізм. Не згасне ў стагоддзях выдатны подзвіг савецкага чалавека—пакарыцеля космасу!

(ТАСС).

Пятро ПРЫХОДЗЬКА

Цябе абдымаем, як брата

Ты першы на нашай планеце
Узняўся ў касмічны прастор...
Мільгнула ў далёкім Сусвеце
Савецкая зорка між зор.

Адтуль, дзе займаецца ранне,
Скуль зоры святло сваё льюць
Глядзеў ты, як сын, з хваляваннем
На родную маці-зямлю.

Цябе абдымаем, як брата,
Мы, радыя ўсёю душой...
Так рады былі ў сорак пятым
Вясне перамогі сваёй.

На Цэнтральнай плошчы г. Мінска 14 красавіка ў час сустрэчы першага касманаўта Юрыя Гагарына ў Маскве.
Фота М. Рубінштэйна.

СЛОВЫ ШЧЫРАГА ЗАХАПЛЕННЯ

Шчасце перамогі — самае высокае шчасце! Яго не вымераць нават тымі сотнямі кіламетраў, на якія ўзняўся ў космас першы чалавек. Яно значна вышэйшае, бо памножана на невымерную гордасць соцень мільёнаў савецкіх людзей.

Нам, не спецыялістам, цяжка нават прадбачыць, якое значэнне для навукі будзе мець гэты незвычайны подзвіг. Ясна адно: першая траса ў космас пракладзена. І пракладзена савецкімі людзьмі.

Шчаслівай дарогі Вам, новыя касманаўты, і новых поспехаў у заваяванні Сусвету!

Слава табе, вялікая савецкая навука — наш гонар і наша радасць!

Алесь БАЧЫЛА.

* * *

Хто з нас у дзяцінстве не марыў аб дзівосных падарожжах на Месяц, на невядомыя планеты і зоркі...

Гэтыя крылатыя мары не пакідалі пісьменнікаў і вучоных усіх краін і народаў. Але сёння гэта ўжо не мары, не фантазія і не казка — нашы штучныя спадарожнікі і аўтаматычныя станцыі «гастраліруюць» вакол Зямлі і Месяца, ляцяць да Сонца і Венеры. Мы ўжо нібы прызвычаіліся да бліскучых перамог савецкай тэхнікі і навукі.

І ўсё ж падзея 12 красавіка ўзрушыла кожнага чалавека, яна, нібы залп «Аўроры», ускалыхнула ўвесь свет. Не хапае слоў, каб выказаць сваё захапленне, гонар і раднаснае хваляванне. Просты савецкі чалавек Юрый Гагарын на касмічным караблі першым у гісторыі чалавецтва зрабіў цудоўнае падарожжа ў космас і паспяхова вярнуўся на сваю родную зямлю. Гэты дзень стане ўсенародным святам перадавой навукі, святам генія савецкага чалавека, які першым асвойвае касмічную цаліну.

Ніколі яшчэ ў нашых дзеячоў мастацтва не было такога натхняючага творчага матэрыялу, як у нашы дні. Незвычайны подзвіг Юрыя Гагарына заклікае нас аддаць увесь свой талент, сваё творчае жыццё на стварэнне новых спектакляў і вобразаў, дастойных крылатых спраў савецкага чалавека — стваральніка самага прыгожага і шчаслівага жыцця поўнага гераізму, творчага пафасу, рамантыкі.

Кожны дзень адкрывае перад намі новыя шырокія далягляды для смелых творчых узлётаў і пошукаў. Гледачы чакаюць ад нас такіх твораў.

Слова за намі, дарагія сябры, нашы драматургі і дзеячы сцэны.

Ул. СТЭЛЬМАХ,
дырэктар Беларускага рэспубліканскага тэатра юнага гледача.

* * *

Якое гэта шчасце — жыць у эпоху вялікіх адкрыццяў, жыць у краіне, якая здзіўляе свет сваімі незвычайнымі дасягненнямі ў навуцы. Палёт чалавека ў космас — падзея найвялікшая ў гісторыі чалавецтва.

Чалавек ляціць у міжзорны Сусвет! І гэта наш, савецкі чалавек, сын нашай любімай Радзімы.

Дзякуй табе, народ-працаўнік. Дзякуй за тое, што ты даў свету такіх вучоных, якімі будуць ганарыцца пакаленні, што ты выхаваў такіх сыноў, як першы разведчык космасу Юрый Аляксеевіч Гагарын.

Дзмітрый КАВАЛЁЎ.

НЕ ЗГАСНЕ НІКОЛІ Ў ВЯКАХ

ЛЕГЕНДАРНАЯ БЫЛЬ

У той дзень з раніцы красавіцкае сонца неяк нясмела пазірала з-за хмар. Кожны быў заняты сваім надзённым клопатам—рабочы за станком, калгаснік у полі, вучоны ў лабараторыі, настаўніца адкрывала цікаўным дзецям таямніцы навукі... Жыццё, як кажуць, ішло звычайным парадкам. Вялікае савецкае жыццё. І ніхто не здагадваўся, што недзе там за сотні кіламетраў ад Зямлі шыбуе ў космасе запушчаны савецкімі людзьмі касмічны карабель «Усход» з чалавекам на борце.

І раптам радыё Масквы перапыніла свае чарговыя перадачы, каб паслаць у эфір кароткае, даўгачаканае, хвалюючае паведамленне: «У космасе чалавек!» І чалавек гэты наш сучаснік—грамадзянін Савецкага Саюза.

Цяжка было стрымаць узрушанасць, якая нараджалася недзе ў глыбіні сэрца кожнага—і сталага, і дзіцяці. У звычайнае «Дзень добры» здавалася ўжо занадта бедным, каб павітацца з чалавекам. Хацелася дадаць нешта яшчэ, ухвалянае, чым можна было сцісла выказаць незвычайную радасць. І дадавалі адно толькі слова—«Віншую!». Пры гэтым ні ў кога не ўзнікала на твары здзіўлення, жаданне спытаць: «З чым?». Бо людзі адразу здагадваліся—гэта з поваду незвычайнай урачыстасці, якой азнаменаваўся звычайны дзень—12 красавіка 1961 г. Савецкія людзі на вуліцы, на рабоце, дома віншавалі адзін аднаго з найвялікшай перамогай чалавечага генія, з нечуваным дагэтуль трыумфам айчыннай навукі і тэхнікі, з пачаткам новай эры ў гісторыі чалавецтва—эры касманаўтаў.

Збылося... Здзейсніўся чарговы цуд XX стагоддзя, больш дакладна, цуд яго шасцідзесятых гадоў. Здзейсніўся мудрасцю, сілай і воляй савецкага чалавека. А яму ж пайшоў усяго сорак чацвёрты год! Чатыры дзесяткі за плячыма, а колькі зроблена ім, колькі сапраўдных цудаў запісана ў неўміручую старонку сусветнай гісторыі савецкім чалавекам.

Лік тых дзівосных спраў ідзе ад векапомнага 1917 года, калі, кажучы словамі паэта, «расшчапілі мы атам старога свету». Расшчапілі і скрозь ваенную разруху, голад і пакінутую старым ладам цяжкую спадчыну векавой адсталасці пайшлі з горда ўзнятай галавой наперад, да запаветнай мэты — камунізма.

Ворагі за рубяжом ды і свае махлеры, першыя на ўвесь голас, другія — спадцішка ўсміхаліся з гэтай хады. А савецкі чалавек, не зважаючы ні на кпіны, ні на падкопы і адкрытыя правакацыі, ішоў праз завалы старога бурелому, ладзячы новае, сацыялістычнае жыццё.

Багаты плён індустрыялізацыі нашай краіны, які дазволіў першай у свеце сацыялістычнай дзяржаве стаць незалежнай ад драпежніцкіх кіпцюроў «Жоўтага д'ябла», і вялікі пералом у сельскай гаспадарцы, які вызваліў селяніна з палону прыватнаўласніцкіх звычак і вывеў яго на шлях калектыўнай працы, — усё гэта здзейснена савецкім чалавекам.

Узброены бясцэнным скарбам — духоўнай згуртаванасцю вакол Камуністычнай партыі, самаадданай любоўю да сваёй Радзімы савецкі чалавек зламаў хрыбет фашысцкаму зверу ў яго ж логаве і выбавіў з цемры і пакут байні мільёны народаў Еўропы.

Савецкі чалавек, заняты мірным наслаўленым будаўніцтвам, заняў сваё пачэснае месца ў стваральні гісторыі магутнай сям'і сацыялізма, якая існуе сёння на гіганцкіх прасторах ад Мурманска да Ханоя, ад Берліна да Пекіна. Сёння людзі сацыялістычнага свету даюць больш трэці сусветнай прамысловай прадукцыі. Цудоўныя поспехі сацыялістычных дзяржаў з'яўляюцца, як вобразна сказаў М. С. Хрушчоў, такой шматступеннай ракетай, якая абавязкова выведзе народы ўсяго свету на арбіту камунізма.

Прыклад гіганцкай стваральнай дзейнасці савецкага чалавека і яго братоў у краінах, што заняты сёння пабудовай сацыялізма, натхняе людзей добрай волі ўсяго свету аб'ядноўвацца ў найвялікшым руху сучаснасці — барацьбе за мір усяго чалавецтва, за ўсеагульнае і поўнае раззбраенне дзяржаў.

Гэта — надзённы клопат народаў свету. І ўсім зразумела, што Цэнтральны Камітэт Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР і Савецкі ўрад у гэты ўрачысты дзень звярнуліся да Камуністычнай партыі і народа Савецкага Саюза, да народаў і ўрадаў усіх краін і да ўсяго прагрэсіўнага чалавецтва з словам заклікам аб міры:

«Нехай усе людзі, незалежна ад рас і нацый, колеру скуры, ад веравызнання і сацыяльнай прыналежнасці, прыкладуць усе сілы, каб забяспечыць трывалы мір на ўсім свеце. Пакладзём канец гонцы ўзбраенняў! Ажыццявім усеагульнае і поўнае раззбраенне пад строгім міжнародным кантролем! Гэта будзе важным укладам у свяшчэнную справу абароны міру».

Савецкі чалавек першы на ўсіх вялікіх справах на Зямлі, ён першы і ў космасе. Доўгі і багаты зместам яго паслужны спіс і асабліва багаты ў ім раздзел, прысвечаны асваенню космасу. Пальма першынства на ўсіх этапах, звязаных з праніканнем у таямніцы Сусвету, належыць савецкай навуцы, савецкаму чалавеку.

Гэта ён, чалавек Краіны Саветаў, запусціў першы штучны спадарожнік вакол Зямлі, стварыў першую міжкантынентальную балістычную ракету, першы даставіў вымпел з Дзяржаўным гербам СССР на Месяц, нарэшце, першы падняўся ў космас, каб глянуць з вышыні касмічнай прасторы на Зямлю-маці, што нарадзіла яго, і, узбагачаны новай мудрасцю, вярнуўся на ўлонне шматшчасных прастораў савецкай Радзімы.

Упершыню ў гісторыі нашай планеты чалавек пабываў у космасе. І чалавек гэты наш — савецкі: Юрый Аляксеевіч Гагарын.

Тое, што адбылося 12 красавіка 1961 года, мог зрабіць кожны савецкі чалавек, але Юрый Гагарын зрабіў гэта першы. І яму за гэта слава на векі вечныя!

На ўсіх мовах свету ва ўсіх пунктах зямнога шара гучыць сёння рускае імя — Юрый Гагарын. Яно будзе гучаць і заўтра, і паслязаўтра, праз вякі, як сімвал сапраўднай мужнасці, бяспрыкладнай адвагі, беззаветнага геройства. Піянер касмічнага палёту вакол Зямлі, маёр Гагарын абяссмерціў гордае імя Савецкага чалавека, сваё імя. Ён, учора яшчэ невядомы, стаў сёння для кожнага з нас самым блізкім, родным, любым.

Ужо ў гонар касманаўта Гагарына бацькі называюць сваіх нованароджаных сыноў славутым імем — Юрый. Імя Юрыя Гагарына прысвойваецца брыгадам камуністычнай працы, плошчам і бульварам у гарадах, вуліцам у калгасных пасёлках, школам, палацам культуры...

Усе зробленыя дагэтуль людзьмі подзвігі не могуць ісці ні ў якое параўнанне з подзвігам савецкага чалавека, узброенага вялікімі ведамі, магутнай тэхнікай і воляй да перамогі. Веды набыў ён сам, тэхніку дала яму дзяржава, а волю выхавала партыя камуністаў. Гэта знамянальна, што першым касманаўтам быў савецкі чалавек, які належыць да самай справядлівай, самай рэвалюцыйнай партыі — Камуністычнай партыі Савецкага Саюза.

Камуністы — людзі асобага складу. Яны даказвалі гэта сваімі справамі, сваімі паводзінамі не раз. Яркі доказ гэтага — подзвіг маладога камуніста Юрыя Гагарына.

Партыя камуністаў дала савецкаму чалавеку волатаўскую сілу, каб пераадолець зямное прыцягненне, шырокія крылы, каб паляцець у невядомасць Сусвету. Перад сілай і ўмельствам савецкага чалавека не могуць устаяць сёння ні дасягненні мінулых стагоддзяў, ні міфы старажытнасці.

Магелану, каб зрабіць сваё кругасветнае падарожжа тры стагоддзі таму назад, спатрэбілася больш за тры гады. Гагарын абляцеў зямны шар за паўтары гадзіны!

Легендарны Ікар на зробленых яго бацькам Дэдалам крылах з птушынага пер'я падняўся вельмі высока, але сонца растапіла воск, якім былі змацаваны крылы, і юнак зваліўся ў мора. Гагарын на збудаваным савецкімі людзьмі касмічным караблі таксама падняўся высока, абляцеў вакол блакітнага шара Зямлі і шчасліва прызямліўся. Крылы савецкага чалавека аказаліся магутнейшыя за ікаравы крылы.

Легендарны волат Антэй быў непераможны, пакуль дакранаўся да сваёй маці-зямлі, што давала яму новыя сілы. І толькі Геракл, як вядома, адолеў Антэя, узняўшы яго і адарваўшы ад зямлі. Савецкі волат Гагарын застаўся непераможным і ў завоблачных вышынях Сусвету. Сіла савецкага чалавека мацнейшая за антэеву!

І як жа нязграбна выглядаюць тыя буржуазныя пісакі з амерыканскага «Сатэрдэй іўнінг пост», якія дакараюць савецкага чалавека ў тым, што ён павінен сёння яшчэ турбавацца перш наперш пра сытасць свайго страўніка. Што скажуць гэтыя найміты імперыялізму цяпер, калі савецкі чалавек апярэдзіў Амерыку ў штурме космасу!

Савецкі народ не тоіць ні ад каго сваіх часовых цяжкасцей, бо ён упэўнены, што яны будуць пераадолены. Гэтая ўпэўненасць у справядлівасці свае запаветнае мэты дае савецкаму народу магчымасць паспяхова вырашаць самыя складаныя, першачарговыя гістарычныя задачы — ствараць матэрыяльна-тэхнічную базу камунізма, развіваць камуністычныя адносіны паміж людзьмі і выхоўваць новага чалавека.

Вялікую дапамогу свайму народу ў вырашэнні гэтых задач, асабліва ў фармаванні духоўнага аблічча нашага сучасніка, заклікана аказаць савецкая літаратура і мастацтва. У апублікаваных нядаўна Першамайскіх закліках партыя звяртаецца да дзеячоў літаратуры і мастацтва:

«Больш ярка адлюстроўвайце ў сваіх творах веліч і прыгажосць гераічных спраў савецкага чалавека! Змагайцеся за высокую ідэйнасць твораў і мастацкае майстэрства, за цесную, непарыўную сувязь літаратуры і мастацтва з жыццём народа, з сучаснасцю!»

Гэты заклік успрынят кожным літаратарам і дзеячом мастацтва нашай рэспублікі як надзённы абавязак. Радасна жыць і працаваць у наш час, калі кожны дзень прыносіць новае, нечуванае, дзівоснае. Пяцьдзесят год назад наш народны пясняр Янка Купала пісаў, звяртаючыся да свайго народа, які пакутваў пад ярмом царызма:

Дык наперад, покі сэрца
Б'ецца, рвецца на прастор,
Годзе млеці ў паняверцы!
Гэй, да сонца! гэй, да зор!

Пераносны сэнс паэтычнага заклiку стаў сёння прамым. Да сонца, да зор паляцеў ужо савецкі чалавек! Шчаслівай дарогі яму, новых поспехаў у асваенні касмічнай цаліны!

Уладзімір ЮРЭВІЧ.

Аркадзь МАРЦІНОВІЧ

РАДЗІМА МУЖНЫХ

Мая Радзіма! Сёння зноў
Ты свет ускалыхнула дзівам.
Табе хвала на сотнях моў
Імкне прыбоем гаманлівым.

Твой сын адкрыў у космас шлях,
Пазнаў нязведаныя далі.
Ён — тых нашчадак, што ў баях
Грудзямі доты засланялі.

Ён з той кагорты, што ўзняла
Заводаў гмахі дужай сілай,
Што цаліне жыццё дала,
Што плынь ангарскіх вод скарыла.

Радзіма мужных! У вяках
Табе квітнець у яве яснай!
Ніколі на тваіх сцягах
Святло Кастрычніка не згасне.

УВЕСЬ СВЕТ ВІТАЕ ГЕРОЯ

Мал. Л. Замаха.

СЛОВЫ ШЧЫРАГА ЗАХАПЛЕННЯ

У ТОЕ РАННЕ кожны з нас, савецкіх людзей, станавіўся на працу на сваім пасту. Хто ведае, магчыма, нашым дзецям і ўнукам—будучым звыклым кармчым і пасажырам зорных трас, будуць каштоўны з летапісу гэтых вялікіх дзён не толькі ўздым чалавечага пачуцця і ўзнёслых віншаванняў, але і тыя маленькія бытавыя дэталі будзённага занятку ўранні 12 красавіка.

... Звычайная мінская школа. Звычайны ўрок літаратурнага чытання. Як водгулле далёкай чорнай навальніцы, б'юць у сэрцы вучняў-падросткаў словы маленькай дзяўчынкі з абложанага блакадай, зраненага Ленінграда: «Мама, паедзем туды, дзе няма неба!..» Гэта водгулле яшчэ незабытага, такога нядаўняга мінулага, што, як бы мы ні хацелі таго, а ўсё ж не-не, ды і пераклікаецца на кожным кроку з мірным цяперашнім часам, пад мірным веснавым небам.

І ў гэты ж самы момант, калі страшнае мінулае раніць дзіцячыя душы, у гэты момант наш сучаснік, магчыма нават аднагодак той самай маленькай ленінградкі,—Юрый Аляксеевіч Гагарын па загаду Радзімы стартуе з абжытага дварышча мацеры-зямлі і на касмічным караблі прарываецца ў бязмежны акіян Сусвету.

Падчас вялікую мудрасць выказвае дзіцячая непасрэднасць. «Усё за намі!» — так мы чыталі на самаробных плакатах, з якімі наша моладзь, нашы дзеці высыпалі ў гэты вялікі дзень на вуліцы і плошчы. Вуснамі ўсяго нашага народа наша партыя і наш урад зноў звяртаюцца да народаў і ўрадаў усіх краін з заклікам зберагчы мір для чалавека. Толькі тады наступіць поўнае шчасце на гэтай цёплай лілова-блакітнай планеце, калі ўсе дзеці чалавецтва перастануць баяцца пагрозы з неба. Мы верым — гэты дзень наступіць, і ён не за гарамі. І таму сягоння, калі ў небе гараць тысячы рознакаляровых зорак нашага ўрачыстага салюту, мая маленькая Наталка з бацькоўскага пляча ўглядаецца сінімі вачанятамі ў неба і шчасліва шчабеча: «Там зоркі. Там быў дзядзя Юра!..»

Язэп СЕМЯЖОН.

* * *

ЗАТАІЎШЫ дыханне, мы слухалі паведамленне пра палёт савецкага чалавека ў космас. Гэты подзвіг, які ўвойдзе ў гісторыю народаў сімвалам велічы і міру, сведчыць аб магутнасці нашай краіны і яе авангарднай ролі ў тэхнічным прагрэсе чалавецтва.

Цяжка перадаць словамі бязмежнае захапленне і гордасць за вялікую сацыялістычную Радзіму, мужны сын якой праславіў савецкі навуковы геній.

Разам з усім народам мы, работнікі мастацтва Беларусі, горача віншуем нашых цудоўных інжынераў, рабочых і ад усёй душы пацікаем іх працавітыя рукі, якія стварылі цудоўны касмічны карабель.

Слава мудрай Ленінскай партыі, якая ўпэўнена вядзе савецкі народ да сонечных вяршынь камунізма!

М. СПІВАК,
заслужаны артыст БССР, галоўны рэжысёр Рускага тэатра імя М. Горкага.

* * *

У ГЭТЫЯ святочныя дні, якія можа трэба было б назваць днямі касмічнай радасці, я ўбачыў на старонках маскоўскіх газет помнік К. Цыялкоўскаму. Як захацелася апынуцца ля яго, каб пакланіцца генію вучонага, які ўзброіў савецкіх людзей вялікай марай — пакарыць космас!

«Я веру, што многія з вас будуць сведкамі першага заатмасфернага падарожжа», — гаварыў у свой час Канстанцін Эдуардавіч.

Вера рускага генія сёння стала явай. Яе падрыхтавалі нашы вучоныя, інжынеры, рабочыя, здзейсніў першы ў свеце касманаўт Юрый Гагарын.

Нізкі паклон усім вам, хто ўславіў нашу Радзіму!

Я. ПАЛОСІН,
народны артыст БССР.

* * *

ПАЛЁТ маёра Гагарына ў космас і яго шчаслівае прызямленне — сапраўды гераічны подзвіг, цуд сацыялістычнай эпохі, варты ўслаўлення ў вершах, песнях, кантатах. Мне разам з усімі савецкімі людзьмі хочацца спяваць пра гэта на ўвесь голас, шырока і раздольна.

Савецкімі паэтамі і кампазітарамі за апошні час было напісана некалькі песень аб будучых палётах чалавека ў міжпланетныя далі. Але, на жаль, гэты рэпертуар ужо ўстарэў. Першы жывы герой-касманаўт Юрый Гагарын, які паспяхова злётаў у космас, адкрыў новую тэматыку нашым стваральнікам музыкі.

Мы чакаем ад беларускіх кампазітараў новых песень і хораў, у якіх быў бы адлюстраваны вобраз нашага выдатнага сучасніка — пакарыцеля зорных вышынь.

В. ГЛУШАКОЎ,
заслужаны артыст БССР.

ПЛАНЕТА ЗЯМЛЯ ЛІКУЕ

«Увесь свет здзіўлены і захоплены», «Шлях да зор — адкрыты!», «Калумб космасу», «Увесь свет віншуе савецкіх вучоных», «Я — «Усход»: Зямля, цябе вітае чалавек!» — пад такімі загалоўкамі і падзагалоўкамі змяшчае прэса краін сацыялістычнага лагеру матэрыялы пра першага савецкага касманаўта. І не толькі сацыялістычных краін.

Французская прэса падкрэслівае, што ТАСС паведаміў пра палёт Гагарына тады, калі ён быў яшчэ ў космасе. Гэта сведчанне цвёрдай упэўненасці савецкіх вучоных у поспеху палёту.

Англічане робяць прагнозы, што наступны савецкі касманаўт прабудзе ў палёце адзін або два дні, а затым ажыццёвіцца палёт на Месяц і, нарэшце, высадка на яго паверхню.

Японскі друк выказвае перакананасць, што вялікі поспех савецкай навукі — доказ таго, што вайна немагчыма: урады ўсіх краін павінны пайсці на забарону ядзернай зброі і на поўнае раззбраенне.

«Яны не будуць першымі...» — пад такім загалоўкам змяшчае польская газета «Штандар млодых» здымкі трох амерыканцаў, якія згодна «плану Меркурый» з'яўляюцца кандыдатамі на першы касмічны палёт з базы Канаверал. Адзін з гэтых кандыдатаў Адам Шэпард заявіў журналістам з выпадку палёту Юрыя Гагарына: «Я шчаслівы, што савецкі касманаўт вярнуўся цэлы з падарожжа вакол Зямлі...»

У ЗША мяркуюць, што здолеюць паслаць чалавека ў космас толькі ў канцы гэтага або ў пачатку будучага года.

Берлін, Белград, Прага, Сафія, Фларэнцыя — з гэтых гарадоў і з мноства іншых людзі розных прафесій і ўзростаў пагаджаюцца на адным:

— А ўсё ж такі рускія — першыя. Я так і думала (19-гадовая Дагні Венберг, Стакгольм).

— Хацела б быць на месцы Гагарына! — кажа 63-гадовая Чылі Ауслендэр (Вена).

Ферэнц Сіман — літаратурны крытык з Будапешта зазначае:

— Пішу прозай, крытыкую паэтаў, але ў момант, калі даведаўся пра гэтае фантастычнае здарэнне, хачу быць паэтам...

Ён заяўляе, што хацеў бы быць на месцы Гагарына.

Аўтар рамана «Астранаўты» Станіслаў Лем, кажа, што калі пісаў свой раман, зусім не спадзяваўся, што фантастыка так хутка стане рэальнасцю. «Я спадзяваўся, — піша ён у газеце «Жыце Варшавы», — што ў лепшым выпадку першы чалавек «загляне» ў космас прынамсі ў годзе 1970. Факты... унеслі папраўкі ў мае меркаванні...

Пра што буду цяпер пісаць? Відаць, зноў пра космас. Буду старацца ў меру магчымасці — што сёння нялёгка — апярэдзіць далейшае развіццё астранаўтыкі, а калі гэта не ўдасца — хоць бы патрапляць у крок з развіццём падзей... Гэта будзе не проста, паколькі ўсё дзеецца куды больш шпаркім, не літаратурным тэмпам...»

Водгукі замежнай прэсы сведчаць, што большасць людзей планеты Зямля, як падкрэсліў польскі пісьменнік Антоні Сланімскі, мяркуюць:

«Дзень 12 красавіка, дзень вялікай перамогі савецкіх вучоных, павінен быць і напэўна будзе важнай датай у сусветнай барацьбе за ўмацаванне міру, за свабоду і справядлівасць на Зямлі».

Б. РАНІН.

Юрый Гагарын: «УСЁ У ПАРАДКУ...» Малюнак Шымана Кабылінскага. («Штандар млодых», Варшава).

У нязведаныя далі

ЧАЛАВЕК заўсёды любіў сваю Зямлю-маці, вывучаў яе раздольныя прасторы і глыбокія нетры, пакараў прыроду, імкнуўся зрабіць справядлівы грамадскі лад. Але ніколі няўрымслівае чалавечае сэрца не расставалася з марай пранікнуць у таямнічы Сусвет, што акружаў Зямлю.

Розум чалавека даўно цікавіўся загадкавымі касмічнымі далечамі. Вучоныя многае даследавалі, зразумелі, але яшчэ больш самых цікавых і незвычайных таямніц захоўвае ў сабе космас.

І вось гэты першы крок чалавека ў космас зроблены! Звычайны будзённы дзень 12 красавіка 1961 года ўвойдзе ў гісторыю як найвялікшая падзея ў жыцці чалавецтва. Савецкі чалавек Юрый Аляксеевіч Гагарын зрабіў упершыню палёт у космас.

Мы з'яўляемся сведкамі падзеі агромністай важнасці. Пачалася новая эра ў навуцы і жыцці чалавецтва — эра паспяховага асваення касмічнага акіяна.

Слава табе, гераічны савецкі чалавек! Ты адкрыў дарогу ў нязведаныя прывабныя далі, праклаў шляхі міжпланетным падарожжам.

Слава вам, дзеячы савецкай навукі і тэхнікі!

Сцяпан АЛЕКСАНДРОВІЧ.

Сусветнае дасягненне

ПРЭС-КАНФЕРЭНЦЫЯ У МАСКВЕ

15 красавіка. Акадэмія навук СССР і Міністэрства замежных спраў СССР наладзілі ў Доме вучоных прэс-канферэнцыю, прысвечаную паспяховаму ажыццяўленню першага ў свеце касмічнага палёту савецкага чалавека на караблі-спадарожніку «Усход».

У прэс-канферэнцыі прынялі ўдзел прадстаўнікі савецкай і замежнай прэсы, дыпламатычны корпус, члены прэзідыума Акадэміі навук СССР, вядомыя вучоныя, прадстаўнікі грамадскіх арганізацый Масквы.

Бурнай авацыяй сустрэлі журналісты і іншыя ўдзельнікі прэс-канферэнцыі з'яўленне ў зале слаўнага сына савецкага народа, першага лётчыка-касманаўта СССР Юрыя Аляксеевіча Гагарына.

Прэс-канферэнцыю адкрыў прэзідэнт Акадэміі навук СССР акадэмік А. Н. Несмяянаў.

— 12 красавіка 1961 года — сказаў А. Н. Несмяянаў,—у СССР упершыню ў гісторыі быў выведзены на арбіту спадарожніка Зямлі касмічны карабель «Усход» з пілотам-касманаўтам Юрыем Аляксеевічам Гагарыным.

Касмічны карабель быў абсталяваны ўсім неабходным для бяспечнага палёту касманаўта і добрага яго прызямлення. Многія сістэмы карабля былі задубліраваны.

Трэба падкрэсліць выключную мужнасць, вытрымку і самавалоданне пілота-касманаўта Юрыя Аляксеевіча Гагарына. Здзейснен найвялікшы подзвіг, упісана новая бліскучая старонка ў гісторыю цывілізацыі чалавецтва. Гэта подзвіг савецкага народа, кіруемага нашай роднай Камуністычнай партыяй і Савецкім урадам. Гэта подзвіг вялікіх калектываў вучоных, канструктараў, інжынераў, тэхнікаў і рабочых, гэта подзвіг усіх выпрабавальнікаў, якія забяспечылі бездакорную падрыхтоўку і запуск касмічнага карабля.

Акадэмік А. Н. Несмяянаў уручае Ю. А. Гагарыну залаты медаль Цыялкоўскага, якім прэзідыум Акадэміі навук СССР узнагародзіў героя за ажыццяўленне першага ў свеце касмічнага палёту на караблі-спадарожніку.

Слова атрымлівае герой-касманаўт Юрый Аляксеевіч Гагарын.

— Я вельмі шчаслівы, бязмежна ўдзячны нашай партыі, нашаму ўраду, што мне даверылі гэты палёт,—сказаў Юрый Аляксеевіч. — Я зрабіў яго ў імя нашай Радзімы, у імя ўсяго савецкага гераічнага народа, у імя Камуністычнай партыі Савецкага Саюза і яе ленінскага Цэнтральнага Камітэта.

Я бязмерна рады, што мая любімая Айчына першая ў гісторыі чалавецтва пранікла ў космас. Першы самалёт, першы спадарожнік, першы касмічны карабель і першы палёт чалавека ў космас — вось этапы вялікага шляху маёй Радзімы да авалодання таямніцамі прыроды.

На прэс-канферэнцыі таксама выступілі акадэмік Н. М. Сісакян, правадзейны член Акадэміі медыцынскіх навук В. В. Парын, акадэмік Е. К. Фёдараў.

У заключэнне Ю. А. Гагарын адказаў на шматлікія пытанні карэспандэнтаў.

Свежы нумар газеты... Што новага ён раскажа пра першага ў свеце касманаўта. Студэнткі-завочніцы Мінскага тэхнікума сувязі **А. Новікава** (злева) і **С. Лаўнічук** прыпыніліся на момант, каб разглядзець новы здымак Юрыя Гагарына.

Фота Ул. Крука.

РЭПАРТАЖ

ДНІ НАШАГА ЖЫЦЦЯ

Гэтыя дні ўмясцілі ў сабе гады. Колькі пераджыта-перадумана, колькі хваляванняў было, колькі размоў! Звычайна не так проста загаварыць на вуліцы з незнаёмым чалавекам. А ў гэты момант не было незнаёмых. Вось пажылы рабочы ў ватоўцы спыняе грамадзяніна ў капелюшы, з партфелем:

— Што, яшчэ не перадавалі пра пасадку?

— Не яшчэ... Нешта вельмі доўга. Гадзіна, як год...

— Так... Давайце пастаім, пакурым.

Яны стаялі на рагу вуліцы, каля рэпрадуктара, і слухалі, і курылі, паглядаючы адзін на аднаго... Потым радасна ўздыхнулі, паціснулі рукі і разышліся. Здавалася, людзі сталі бліжэйшымі адзін аднаму, сталі даражэйшымі. Гэта сапраўды так. Зблізае людзей не толькі бяда, але і радасць.

Радасць. Колькі радасці ў гэтыя дні! Яна ў тэлеграме М. С. Хрушчова, у вершах паэтаў, у звонкіх песнях дзяўчат, ва ўпрыгожанні вуліц і плошчаў нашай сталіцы. Як у дні вялікіх свят, ветрык калыша сцягі і вымпелы, вывешаныя ў гонар савецкага чалавека — пераможцы космасу. Як і ў дні свят, тэлеграф і пошта перагружаны патокам віншавальных тэлеграм, пісем, паштовак. Віншуюць не толькі Гагарына, чалавека, які праклаў першую трасу да зор. Віншуюць сваякоў, знаёмых, блізкіх. Дзяжурная Мінскага тэлеграфа тав. Камарова гаворыць, што ў першы дзень было паслана каля 300 тэлеграм. Адрасы былі розныя і тэксты розныя. Вось яны: «Масква. Гагарыну. Віншуем сардэчна», «Кіеў... Фазуліну З вялікім днём пакарэння космасу», «Масква... Ляонаву. Віншую з гістарычным днём...».

Дні гістарычныя і святочныя. Іх не забудзеш, не пераблытаеш з іншымі. Іх нельга пераблытаць таму, што чакалі людзі іх стагоддзямі, марылі пра іх, складалі легенды і казкі. І, між іншым, за гэтыя дні [illegible]

[illegible] пера-могамі на фабрыках і заводах, на калгасных фермах, ва ўстановах. З Мінскага мотавелазавода паведамілі, што рабочыя маторнага цэха Вайценкаў, Акуліч, Снегірэвіч і многія іншыя перавыканалі дзённае заданне. А цэх даў звыш плана дэталей на дзесяткі матораў. З трактарнага завода паведамілі, што маладыя сталявары А. Азараў, Х. Байкачоў, І. Кісялёў выплавілі па тры з паловай тон сталі звыш плана. Паведамілі аўтазаводцы: далі звыш плана дзесяткі вузлоў магутных самазвалаў...

Пройдзем па вуліцах, наведаем адзін кніжны магазін, другі, пастаім хвіліну каля газетных кіёскаў. Газету цяжка знайсці — іх адразу разбіраюць. У кніжных магазінах цікавяцца навукова-папулярнай літаратурай пра космас. Вось, напрыклад, магазін навукова-тэхнічнай кнігі. На прылаўку ляжаць кнігі «Шлях да зорак» К. Цыялкоўскага, «Нябесны каморнік» Е. Сапарынай, «Ад штучных спадарожнікаў да міжпланетных палётаў» А. Штэрнфельда, брашуры «Навуковыя праблемы штучных спадарожнікаў», «Станцыі ў космасе» і інш.

— Вось гэтыя дайце, — просіць служачы М. Песін.

— У нас ёсць фантастычныя раманы...

— Гэта ж фантастычныя! — з усмешкай гаворыць пакупнік. — Я [illegible]

[illegible] блакітнымі, як веснавое неба, вачыма, гаворыць сяброўцы:

— О, каб мне дазволілі — паляцела б хоць сёння, хоць у гэтую хвіліну!

— Не думай, што ты толькі адна такая, — смяецца сяброўка.

— Я ведаю...

Стары чалавек, абапіраючыся на кіёчак, прыпыніўся на момант каля тралейбуснага прыпынку. Знаёмімся. Быў работнік гандлёвай сеткі, цяпер пенсіянер. Яму 72 гады. Прозвішча ён не сказаў, назваўся Іосіфам Антонавічам. Жыве па вуліцы Танкавай у Мінску. Іосіф Антонавіч памятае першы палёт братоў Райт на самалёце. Колькі гаворкі было тады! Усе газеты пісалі пра поспехі амерыканцаў і ўсім здавалася, што людзі скарылі прастору.

— Якім маленькім выглядае той палёт сёння, — гаворыць Іосіф Антонавіч і ідзе далей. Прыпыняецца і, пастукваючы кіёчкам, гаворыць: — Хачу падыйсці да царквы, што на плошчы Свабоды. Цікава, як адчуваюць сябе папы?

І сапраўды, што цяпер скажуць папы і ксяндзы, калі палётам чалавека ў космас яшчэ раз развеяны недарэчны міф недатыкальнасці святога неба?

Чым больш цямнее на вуліцы, тым больш запальваецца ліхтароў, тым больш людзей збіраецца на пло- [illegible]

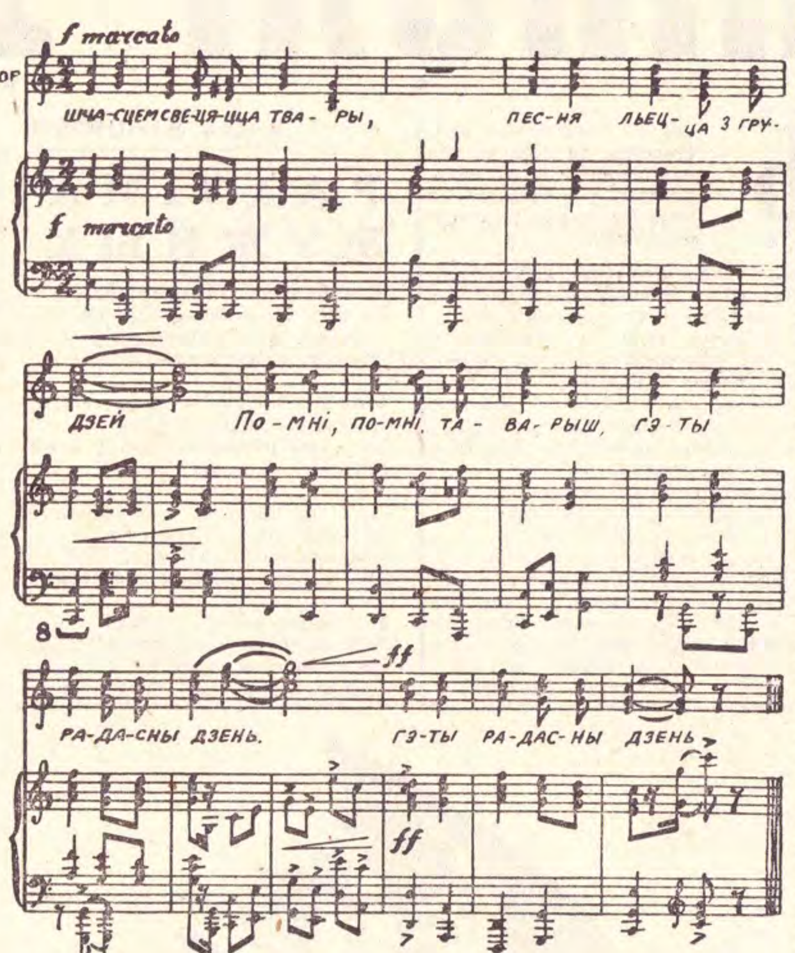
Ілья КЛАЗ.

ПОМНІ ГЭТЫ ДЗЕНЬ

Музыка Генрыха ВАГНЕРА

Словы Генадзія БУРАЎКІНА

1. Бяздонныя высі і чорныя хмары
Спалохаць яго не маглі.
У сіняе неба падняўся Гагарын—
Пасланец савецкай зямлі.

ПРЫПЕЎ:

Шчасцем свеціцца твары,
Песня льецца з грудзей.
Помні, помні, таварыш,
Гэты радасны дзень.

2. Скарыўся савецкаму простаму хлопцу
Нябёс таямнічы прасцяг.
Яго ад нягод ахінаў у палёце
Кастрычніцкі, ленінскі сцяг.

ПРЫПЕЎ:

3. Дык слаўцеся, мірныя, дужыя рукі!
Дык слаўся ў Сусвеце навек
Пасланец прагрэсу, пасланец навукі —
Савецкай зямлі чалавек!

ПРЫПЕЎ:

Талент—мастацтву

ДА 80-ГОДДЗЯ В. ВОЛКАВА

Восемдзесят год — вялікі жыццёвы шлях. Старэйшаму беларускаму мастаку Валянціну Віктаравічу Волкаву належыць дзесятак вялікіх тэматычных карцін, некалькі соцень партрэтаў, пейзажаў, нацюрмортаў. У яго ёсць многа вучняў, цяпер ужо шырока вядомых або пачынаючых жывапісцаў, якім ён перадаў свае веды, уменне, вопыт.

Творчасць В. Волкава разнастайная. У сваіх карцінах, партрэтах, малюнках, дэкаратыўных пано ён жыва адгукаецца на запатрабаванні сучаснасці.

У свой час ён удзельнічаў у дэкаратыўным афармленні вуліц і плошчаў Петраграда да першай гадавіны Вялікага Кастрычніка. Святочнае афармленне горада было не проста ўпрыгожаннем, яно з'явілася новай формай мастацтва — увасабленнем рэвалюцыйных лозунгаў, вобразаў, ідэй. Удзел Волкава разам з І. Бродскім, Б. Кустадзіевым, І. Уладзіміравым і іншымі ў стварэнні святочнага аблічча Петраграда садзейнічала больш выразнаму ўсведамленню ім тых новых задач, якія ўсталі перад мастацтвам маладой краіны Саветаў.

Валянцін Віктаравіч быў па сутнасці першаадкрывальнікам многіх тэм і вобразаў і ў беларускім мастацтве. Так, ён першым у жывапісу Беларусі стварыў вобраз Ул. І. Леніна (1926 г.). Гэты твор вызначаецца жыццёвай пераканальнасцю. Ленін паказаны ў сваім кабінеце на фоне кніжных шафаў. Ён стаіць, абапёршыся на бюро. Інтэр'ер пагружаны ў цень, святлом выдзелена фігура Ільіча і перш за ўсё — яго твар. Усё ў партрэце проста і ясна.

Тэмы працы, быту, рэвалюцыйных падзей праходзяць праз усю творчасць мастака. Сярод яго карцін: «Барыкады. З падзей 1905 г. ў Маскве», «Кастусь Каліноўскі», «Малатабоец», «Плытагоны», «Партызаны», «Перадача вопыту», дэкаратыўныя пано для станцыі Негарэлае («Індустрыялізацыя ў СССР» і «Калектывізацыя ў СССР»), фрыз «Кастрычнік у Беларусі» для павільёна БССР на Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы ў Маскве, — партрэты Ул. І. Леніна, Янкі Купалы, Кузьмы Чорнага, Міхася Лынькова, Змітрака Бядулі і інш.

На жаль, гэтыя творы загінулі ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Захаваліся толькі іх рэпрадукцыі, акварэльны эскіз карціны «Партызаны», эцюд да палатна «Перадача вопыту» і малюнак-паўтор «Выступленне Я. М. Свярдлова на гістарычнай нарадзе ЦК бальшавікоў 10 кастрычніка 1917 года».

Выдатнае месца ў развіцці беларускага мастацтва займае карціна В. Волкава «Партызаны», прысвечаная барацьбе з белапалякамі ў перыяд грамадзянскай вайны. Палатно перадае суровыя ўмовы барацьбы партызан. У позах персанажаў, у кантрастах сінявы ночы і водбліскаў кастра, святла і ценю — яго эмацыянальнасць і выразнасць.

Зварот да тэм гісторыі рэвалюцыйнай барацьбы і жыцця беларускага народа ў творчасці Валянціна Віктаравіча меў вялікае значэнне ў развіцці беларускага мастацтва таго часу.

У гэтым сэнсе асабліва прыкметныя карціны мастака, якія адлюстравалі працу савецкага чалавека, — «Малатабойца», «Плытагоны», «Перадача вопыту» і інш. У палатне «Перадача вопыту» В. Волкаў паказвае адзін з цэхаў Мінскага гарбарнага завода «Бальшавік». Карціна цікавая не толькі сваёй канкрэтнасцю, але перш за ўсё асаблівай цеплынёй паказу маладых рабочых і старога майстра. Жывапісец не імкнецца тут да шматграннасці характарыстык, аднак агульны настрой людзей, паказаных у працы, гучыць выразна і пераканальна.

Да тэмы стваральнай працы ў гады першых пяцігодак звярталіся многія майстры савецкага выяўленчага мастацтва. Напрыклад, К. Фінагенаў—«Мікіта Ізотаў інструктуе шахцёраў», П. Котаў—«Чырвонае Сормава» і г. д. Тэматычнае палатно В. Волкава «Перадача вопыту» збліжае з гэтымі работамі тое новае, што з'явілася тады ў нашым мастацтве — імкненне не проста адлюстраваць карціну працы, а раскрыць адносіны савецкага чалавека да працы.

За пасляваенны час мастак напісаў шмат лірычных пейзажаў, прысвечаных прыродзе роднай Беларусі, цікавых партрэтаў людзей сацыялістычнай працы, жыццярадасных нацюрмортаў.

Прыкладам высокай патрабавальнасці да сябе, настойлівасці, умення напружана працаваць, служыць самае вялікае палатно В. Волкава, яго шматфігурная кампазіцыя «Мінск. 3 ліпеня 1944 года». Яна з'явілася вынікам непасрэдных уражанняў жывапісца, які быў сведкам усхваляванай сустрэчы з жыхарамі Мінска воінаў Савецкай Арміі, што вызвалілі сталіцу Беларусі ад фашысцкіх акупантаў.

На карціне мноства людзей радасна вітаюць сваіх вызваліцеляў. Тут многа жанравых сцэнак, выразных і пераканальных. І хоць у гэтым творы ёсць некаторыя недахопы (пэўная сухасць каларыту, акадэмічнасць кампазіцыі, якая надае карціне некаторую статычнасць), ён займае ў беларускім мастацтве значнае месца.

Дзевяць год старанна і руплiва ствараў Волкаў сваю манументальную карціну. Мастак зрабіў некалькі эскізаў, больш ста эцюдаў і падрыхтоўчых малюнкаў, якія самі па сабе маюць вялікую мастацкую каштоўнасць. Асабліва ўдалыя лісты «Салдат з дзяўчынкаю», «Салдат у касцы», «Старая», «Стары з дзяўчынаю» і інш. Карціна «Мінск. 3 ліпеня 1944 года» служыць для маладых майстроў выдатным прыкладам настойлівай працы мастака над сваім творам.

Валянцін Віктаравіч Волкаў сустракае свой 80-гадовы юбілей на працоўным пасту. Ён па-ранейшаму шмат працуе. Пра гэта сведчаць напісаныя ім нядаўна партрэты кранаўшчыцы Тамашовай і акадэміка Маркава, якія экспанаваліся на рэспубліканскай мастацкай выстаўцы 1960 г. Ён вядзе педагагічную работу ў Беларускім тэатральна-мастацкім інстытуце.

А. РЭСІНА,
мастацтвазнаўца.

На Усесаюзнай выстаўцы мастацкай фатаграфіі «Сямігодка ў дзеянні». У беларускім павільёне. Фота Ул. Аліна.

СЛОВЫ ШЧЫРАГА ЗАХАПЛЕННЯ

ШЭРАЯ веснавая раніца 12 красавіка, здавалася, звычайнага дня з'явілася пачаткам новай эры чалавецтва — эры касманаўта! Якія вялікія дасягненні навукі і тэхнікі Савецкага Саюза знамянуе гэтая падзея! Якія неаглядныя, новыя магчымасці адкрываюцца перад чалавекам у навуковым пазнанні свету і якія складаныя, надзённыя задачы ставіць эра касманаўтыкі перад навукамі, у прыватнасці тымі, што займаюцца вывучэннем самога чалавека!

Каля ста год назад выдатны французскі фізіёлаг Клод Бернар называў «касмічным асяроддзем» для арганізма тыя вонкавыя ўмовы, у якіх знаходзіцца арганізм. Эра касманаўтыкі адкрывае магчымасць сувязі чалавека з касмічным асяроддзем у літаральным сэнсе слова.

Важныя пытанні ўзнікаюць у сувязі з гэтым перад фізіёлагамі, біяфізікамі, біяхімікамі, генетыкамі, медыкамі. Бясспрэчна, у хуткім часе ўзнікнуць і спецыяльныя навуковыя галіны, такія, як касмічная біялогія, касмічная медыцына і г. д. Магчыма, недалёка і той час, калі, забяспечаная складанай апаратурай лятаючая касмічная лабараторыя з вучонымі-касманаўтамі на борце адправіцца ў свой экспедыцыйны рэйс у бязмежныя прасторы космасу!.. І магчыма мы хутка пачуем пра дрэйфуючыя касмічныя станцыі, з якіх будуць рэгулярна перадавацца зводкі і прагнозы аб стане «касмічнага надвор'я...»

В. БАНДАРЫН,
кандыдат хімічных навук.

* * *

ЯКОЕ гэта шчасце быць сведкам такіх хвалюючых падзей!

Глядзіце, зайздросце, вяльможныя гаспадары заакіянскія — гэта наш, савецкі чалавек на айчынным караблі праклаў першую баразну ў космасе. Пакуль вы «гуляеце» з галавешкамі ля парахавых складаў, датуль будуць ляцець вашы «Паларысы» і «Юпіцеры» ў акіян. У космасе, відаць, любяць тыя караблі, якія лунаюць як пасланцы міру і прагрэсу.

Сёння — вакол Зямлі, заўтра — да Месяца альбо Марса, а там і далей у Сусвет пойдуць шляхі касманаўтаў краіны Саветаў. Гэта героіка нашых дзён, героіка нашых будзённых спраў. Радасна жыць у такую незвычайную эпоху, хочацца яшчэ лепш працаваць, вучыцца.

Генадзій БАКУНЧЫК,
фрэзероўшчык змены камуністычнай працы Мінскага падшыпнікавага завода.

* * *

ГАНАРУСЯ табою, мая цудоўная Радзіма! Ганаруся маім сучаснікам Юрыем Гагарыным, які смела адважыўся на крылах касмічнага карабля ўзляцець у неабсяжныя прасторы космасу і сваімі вачыма ўбачыць блакітную планету — Зямлю.

Радасна жыць у эпоху здзяйсненняў запаветнай мары ўсяго чалавецтва, радасна ўсведамляць, што кропелька і тваёй працы ўліваецца ў агульны гімн славы ў гонар простага савецкага чалавека, які зрабіў першы крок у асваенні таямнічага, дагэтуль нязведанага космасу.

Хочацца працаваць з падвоенай сілаю, каб даць савецкаму гледачу хвіліны радасці, падзякаваць за подзвіг, які ўвойдзе ў стагоддзі!

А. КАРЗЯНКОВА,
заслужаная артыстка БССР.

* * *

ПАЧУЦЦЁ захаплення і гонару запоўніла нашы сэрцы. Чалавек — у космасе! Наш савецкі чалавек! Уяўленне з маланкавай хуткасцю намалявала перад намі карціну, як увесь свет, затаіўшы дыханне, чакае і слухае голас з космасу.

Гэта пачатак новай эры. З выключным захапленнем сустракае касманаўта савецкі народ, яго віншуе ўсё чалавецтва. А з газетных палос мы бачым яго просты рускі твар, асветлены сціплай, цёплай усмешкай.

Таварышы драматургі, напішыце аб гэтым. Вось дзе асноўная тэма нашай эпохі.

Мы чакаем і спадзяёмся, што на нашу сцэну хутка прыйдзе наш новы герой — першы касманаўт. Мы чакаем яго з выключнай нецярплівасцю.

Вельмі хоча сустрэцца з ім наш савецкі глядач.

Слова за вамі, таварышы драматургі!

М. ЯРОМЕНКА,
заслужаны артыст БССР.

* * *

НЕ ТАК ЛЁГКА ўвабраць у сэрца веліч і адвагу незвычайнага подзвігу савецкага чалавека. З хваляваннем шукаю я вартае слова і адчуваю, што не знаходжу...

Чалавек — у космасе. Наш, савецкі, родны! Чалавек аблятае планету ў касмічнай прасторы і вяртаецца жывым, дужым на зямлю Айчыны.

Подзвіг нашай навукі, нашых умельцаў-рабочых, бяспрыкладны палёт касмічнага карабля «Усход» і яго першага ў свеце пілота-касманаўта маёра Юрыя Гагарына клічуць нас, літаратараў, да новых вышынь творчасці. Самім лёсам, як гаворыцца, прадвызначана нам думаць касмічнымі маштабамі, працаваць з касмічным размахам!

Пётр ХАРКОЎ.

Тэма, якая не старэе

Ніколі не забудуцца гераічныя справы нашых воінаў у час Вялікай Айчыннай вайны, подзвіг савецкага народа, які не толькі адстаяў ад чорных сіл фашызма свабоду і незалежнасць нашай Радзімы, але і вызваліў многія краіны Еўропы.

Адлюстраванне падзей мінулай вайны сродкамі мастацкага слова стала тэмай гаворкі на пасяджэнні камісіі праўлення Саюза пісьменнікаў СССР па ваенна- мастацкай літаратуры, якое праходзіла з 5 па 12 красавіка ў Мінску з удзелам шырокага кола пісьменнікаў краіны і актыўных кіраўнікоў партызанскага руху на Беларусі, Украіне, Смаленшчыне, Браншчыне.

У спрэчках, якія ўзніклі пасля дакладаў Н. Пашкевіча і Д. Капіцы на тэму «Вобраз савецкага партызана ў мастацкай літаратуры», адзначалася, што ваенна-патрыятычная літаратура мела і мае вялікае выхаваўчае значэнне, што гераічныя вобразы воінаў і партызан хвалююць і натхняюць нашага чытача. Аб гэтым сведчаць хоць бы масавыя тыражы кніг пра героіку мінулай вайны.

Наша патрыятычная літаратура выйшла і на міжнародную арэну. Яна карыстаецца вялікай папулярнасцю за мяжой, дапамагае нашым сябрам выкрываць выдумкі і хлусню рэакцыйных пісак аб нашай арміі, нашым народзе. А для тых краін, дзе ідзе змаганне за свабоду і незалежнасць сваёй радзімы, яна служыць вострай зброяй у барацьбе. Нездарма ў розных краінах свету з'явіліся свае Паўкі Карчагіны, Чапаевы, Марэсьевы, маладагвардзейцы... Наша патрыятычная літаратура служыць справе барацьбы за мір, умацаванню інтэрнацыянальнай дружбы народаў.

У сувязі з гэтым узнікла пытанне: ці справядліва лічыць ваенную і партызанскую тэмы застарэлымі, несучаснымі. Удзельнікі пасяджэння аднадушна гаварылі, што такі пункт погляду не мае пад сабой ніякага грунту, бо і тыя, хто піша, і пра каго пішуць у такіх кнігах, — нашы сучаснікі, будаўнікі камунізма.

Іншая справа, што сёння нельга пісаць аб вайне, як пісалі ў саракавых гадах. Цяпер нам сталі вядомы новыя факты і дакументы, праясніліся многія пытанні, і чытач патрабуе ад нас больш глыбокага і шырокага асвятлення падзей. Пра гэта гаварылася ў выступленнях А. Адамовіча, Г. Храмовіча, А. Хіжняка, Шнейдэрмана, Красікава, Героя Савецкага Саюза Н. Грышына і інш.

Да гэтага часу многія пісьменнікі захапляліся паказам выключных падзей, вядомых герояў і часам забываліся на простага чалавека — радавога воіна і партызана, без якіх нельга ўявіць глыбока народнага характару партызанскага руху.

У радзе выступленняў выказвалася просьба чытачоў, каб пісьменнікі больш глыбока паказалі самы цяжкі для нашай Радзімы ваенны перыяд—1941 год, праўдзіва адлюстравалі працэс зараджэння партызанскага руху, а таксама ролю нашых людзей, якія, трапіўшы ў палон, актыўна ўдзельнічалі ў арганізацыі руху супраціўлення ў замежных краінах.

За апошні час атрымала распаўсюджванне такая форма напісання кніг, як літаратурны запіс успамінаў бывалых людзей. Відаць, гэтая форма супрацоўніцтва будзе развівацца і надалей. Аднак узаемаадносіны аўтараў літаратурнага запісу і кнігі павінны знайсці правільнае вырашэнне. Стварэнню запісак і ўспамінаў трэба надаць арганізаваны характар, і гэтым павінен заняцца ў першую чаргу Саюз пісьменнікаў. Рэдакцыям і выдавецтвам трэба больш увагі звярнуць на рукапісы бывалых людзей, дапамагаць ім даводзіць кнігу да належнага мастацкага ўзроўню. Аб гэтым з вялікаю пераканальнасцю гаварылася ў выступленнях Герояў Савецкага Саюза М. Навумава, М. Осіпавай, пісьменнікаў І. Гутарава, Д. Кавалёва і А. Міронава. Яны падкрэслілі, што асабліва мала створана дакументальных кніг аб беларускіх партызанах, аб падпольшчыках Беларусі — рэспублікі масавага, класічнага партызанскага руху.

Закраналася і пытанне правільнага паказу тактыкі, метадаў партызанскай барацьбы і падпольнай работы. Аўтары кніг, якія недастаткова вывучылі матэрыял, мала знаёмы з канкрэтнай абстаноўкай таго часу, не пранiклі глыбока ў сэнс падзей, — дапускаюць часамі недакладнасці, скажэнне рэальных фактаў. Некаторыя кнігі ўжо не аднойчы крытыкаваліся з гэтага пункту гледжання ў нашым друку. Пра іх ішла гаворка і ў выступленнях пісьменнікаў і ўдзельнікаў партызанскай і падпольнай барацьбы І. Вятрова, М. Максімава, А. Матусевіча і інш.

Пісьменнікі і ўдзельнікі партызанскага руху гаварылі пра вялікую ролю паэзіі ў час Вялікай Айчыннай вайны як найбольш аператыўнага жанра літаратуры. Лепшыя творы рускіх, беларускіх, украінскіх паэтаў знаходзіліся на ўзбраенні нашых воінаў і партызан, былі штыком і гранатай у барацьбе з ворагам. Шкада, што ў апошні час цікавасць да партызанскай і ваеннай тэмы з боку паэтаў значна знізілася. Мы таксама мала займаемся зборам народнай творчасці перыяду вайны.

Удзельнікі нарады выступілі перад чытачамі Мінска, Брэста, Гродна і іншых гарадоў, наведалі Музей Вялікай Айчыннай вайны, правялі творчы семінар маладых пісьменнікаў Беларускай ваеннай акругі.

Рыгор НЯХАЙ.

Слухачы задаволены

— Даўно ў нас не было такога цікавага музычнага вечара, — гаварылі рабочыя, інжынеры і служачыя аўтазавода, якія прыйшлі ў свой Палац культуры паслухаць выдатную оперу Моцарта «Вяселле Фігаро».

Спектакль, пастаўлены опернай студыяй Беларускай кансерваторыі, зрабіў вялікае ўражанне на слухачоў. Яркі рэалістычны напрамак твора Моцарта, даступная, выразная музычная мова, праўдзівыя вобразы — усё гэта было блізкае і зразумелае аўдыторыі. Прывабнасць, аптымізм музыкі гэтай оперы адчулі ўсе, хто прысутнічаў у той вечар у заводскім Палацы культуры.

Не ўсё яшчэ складна і паўнацэнна ў выкананні студэнтаў. Адчувалася сцэнічная нясмеласць, недастатковая пеўчая лёгкасць у перадачы прывабнай і тонкай музыкі, вобразы раскрыты толькі прыблізна, а сама трактоўка оперы патрабавала большай рытмічнай выразнасці, а галоўнае — жывасці і непасрэднасці.

І ўсё ж сам факт выканання оперы студыйцамі — радасная з'ява ў музычным жыцці горада. Удзельнікі спектакля: студэнты Л. Сахараў (граф Альмавіва), С. Лажкова (графіня), Э. Акімаў (Фігаро), А. Цялятнікава (Сусана), Е. Пузырэўская (Марцаліна), К. Карабіцына (Керубіна), А. Цыпкуноў (Бартола), С. Самсонаў (Базіліо), В. Грабчук (Курцыо-суддзя), А. Баравікоў (Антоніо-садоўнік) і А. Прываротнік (Барбарына), а таксама хор і аркестр кансерваторыі зрабілі ўсё магчымае, каб данесці да слухача змест оперы Моцарта.

Неабходна адзначыць паспяховую працу рэжысёра-пастаноўшчыка дацэнта С. Капары і дырыжора дацэнта Ф. Рубінштэйна.

Б. СМОЛЬСКІ.

Артысты сельскім гледачам

Жаданыя госці лепяльчан — артысты драматычнага Тэатра імя Якуба Коласа. Яны часта ставяць спектаклі на сцэне раённага Дома культуры.

Сёлета артысты паказвалі ўжо спектакль «Заводскія рабяты». Яго глядзелі таксама калгаснікі сельгасарцелей імя Калініна, імя Жданава, «VI з'езд Саветаў». Нядаўна лепяльчане прагледзелі камедыю А. Астроўскага «Шалёныя грошы».

У раённым Доме культуры і на сцэнах клубаў васьмі калгасаў раёна выступалі артысты Белдзяржфілармоніі.

Пабывалі нядаўна ў Лепелі артысты Саратаўскай філармоніі. Яны паказалі эстрадны канцэрт «Над Волгай шырокай».

Л. ЛАРЫН.

У секцыі крытыкі

Творчая індывідуальнасць крытыка—такая была тэма гутаркі, што вялася на чарговым сходзе секцыі. Абмеркавана творчасць Д. Бугаёва, В. Каваленкі, Ю. Канэ і іншых маладых крытыкаў.

З дакладам выступіла М. Барсток. У спрэчках прынялі ўдзел А. Адамовіч, Р. Бярозкін, Ул. Юрэвіч, А. Клышко і іншыя.

Секцыя вырашыла рэкамендаваць да прыёму ў Саюз пісьменнікаў Д. Бугаёва, В. Каваленку і Ю. Канэ.

Сустрэча са скульптарам

Днямі адбылася сустрэча студэнтаў філалагічнага факультэта Белдзяржуніверсітэта імя Ул. І. Леніна з вядомым беларускім скульптарам З. Азгурам у яго майстэрні. Мастак расказаў пра сваю працу над вобразамі Уладзіміра Ільіча Леніна, Ф. Дзяржынскага, М. Фрунзе, Мао Цзэ-дуна, Хо Шы Міна падзяліўся сваімі творчымі планамі.

М. БАНДАРЭНКА.

НАШЫ ГОСЦІ

На гэтым тыдні ў Мінску адбыліся выступленні некалькіх творчых калектываў і вядучых салістаў з РСФСР і Украіны. Апроч двух канцэртаў вядомага савецкага спевака, народнага артыста СССР І. Пятрова, які выканаў вялікую сольную праграму ў суправаджэнні Дзяржаўнага народнага аркестра БССР, у Мінску з поспехам прайшлі гастролі старэйшага рускага харавога калектыву—Ленінградскай дзяржаўнай акадэмічнай капэлы імя М. І. Глінкі. Яе багаты і разнабаковы рэпертуар, які ўключае ў сябе буйныя творы харавой класікі і невялікія акапэльныя хоры, высокае выканаўчае майстэрства прыцягнулі вельмі многа слухачоў. Асаблівую цікавасць у аматараў музыкі выклікала выкананне капэлай «Рэквіема» Вердзі (дырыжор — заслужаны дзеяч мастацтва РСФСР А. Я. Янсонс).

У акруговым Доме афіцэраў адбыліся некалькі першых канцэртаў групы майстроў украінскай эстрады пры ўдзеле народных артыстаў УССР Ю. Цімашэнкі і Я. Бярэзіна. У складзе гэтага эстраднага калектыву—спевакі П. Рытвіцкі і А. Таранец (дуэт), трыо бандурыстак—Э. Пілipенка, Л. Лысакоўская, В. Пархоменка і выканаўцы іншых жанраў. Украінскія артысты паказваюць мінчанам тэатралізаваную праграму «Везлі эстраду на дэкаду». У беларускай сталіцы яны дадуць дваццаць канцэртаў.

На здымках: 1. Выступаюць **Ю. Цімашэнка** і **Я. Бярэзін.** 2. Спявае трыо бандурыстак.

Фота **Ул. Крука.**

ТЫСЯЧА ВЫСТУПЛЕННЯЎ

Калектыў мастацкай самадзейнасці Брагінскага Дома культуры рыхтуецца адзначыць сёлета пятнаццацігоддзе свайго творчага жыцця. Тысячным выступленнем будзе азнаменаваны гэты юбілей.

За час свайго існавання драматычны калектыў паставіў 14 шматактовых і 30 аднаактовых п'ес. Сярод іх «Рускія людзі» К. Сіманава, «У стэпах Украіны» і «Макар Дубрава» А. Карнейчука, «Канстанцін Заслонаў» А. Маўзона, «Пяюць жаваранкі» К. Крапівы, «Выбачайце, калі ласка!» А. Макаёнка, «Прымакі» Я. Купалы, «Калі зацвітаюць сады» В. Палескага, «Выбух» М. Гарулёва і М. Алтухова і рад іншых.

Калектыў выязджаў з пастаноўкамі ў суседнія раёны: Хойніцкі, Лоеўскі, Камарынскі, Любіцкі (УССР), часта бывае ў Гомелі. Але найбольш частыя госці самадзейныя артысты ў калгасах свайго раёна. Агітбрыгада тэатральнага калектыву выязджае ва ўсе буйныя населеныя пункты раёна, на адгонныя пашы, у брыгады калгасаў і саўгасаў.

Тэатральны калектыў — пастаянны ўдзельнік абласных і рэспубліканскіх аглядаў мастацкай самадзейнасці.

У 1960 г. спектакль «Канстанцін Заслонаў», на рэспубліканскім аглядзе мастацкай самадзейнасці, заняў першае месца, а мастацкі кіраўнік М. Шайкевіч і выканаўца галоўнай ролі Я. Сачок узнагароджаны граматай Вярхоўнага Савета БССР.

Калектыў рыхтуецца да абласнога агляду мастацкай самадзейнасці і працуе над пастаноўкай драмы І. Шамякіна «Выгнанне блудніцы». Галоўныя ролі будуць выконваць Я. Сачок і К. Кошмар.

Творчых поспехаў дамогся і харавы калектыў. На заключным рэспубліканскім аглядзе ён быў узнагароджаны граматай Вярхоўнага Савета БССР, а на абласным аглядзе ў Гомелі — дыпломам першай ступені. Гледачы станоўча адгукаюцца пра выканаўчае майстэрства салісткі хору — загадчыцы сельскай бібліятэкі Соф'і Цяцеры.

Новы рэпертуар рыхтуюць танцавальны калектыў і аркестр народных інструментаў.

Калектыў рыхтуецца дастойна сустрэць XXII з'езд КПСС.

Г. КАПЦЕЛАЎ,
Л. УМАНСКІ.

Новы будынак вучылішча

У Гродна нядаўна здадзен у эксплуатацыю прыгожы трохпавярховы будынак Гродзенскага музычна-педагагічнага вучылішча. У ім каля 70 кабінетаў, чатыры групавыя аўдыторыі. У бліжэйшы час закончыцца абсталяванне актавай залы на 350 месц, а таксама бібліятэкі і чытальнай залы.

За пяць год вучылішча падрыхтавала больш двухсот выкладчыкаў-музыказнаўцаў. Многія з іх сталі выдатнымі майстрамі сваёй справы. Ганна Іванаўна Таранко, напрыклад, паспяхова выкладае ў вучылішчы харавое дырыжыраванне і завочна вучыцца ў Мінскай кансерваторыі, Галіна Аляксандраўна Плюскус канчае Маскоўскі музычна-педагагічны інстытут.

Выкладчыцкі калектыў зараз рыхтуецца да прыёму новага папаўнення. У гэтым годзе ён будзе вялікі. На музычнае і музычна-педагагічнае аддзяленні намячаецца прыняць 110 чалавек. 75 юнакоў і дзяўчат будуць вучыцца музыцы завочна.

А. КАСЕНКА.

Галоўны рэдактар Нічыпар ПАШКЕВІЧ.

Рэдакцыйная калегія: Заір АЗГУР, Аляксандр БУТАКОЎ, Кастусь ГУБАРЭВІЧ, Васіль ІВАШЫН, Аркадзь МАРЦІНОВІЧ (адказны сакратар), Пятро ПРЫХОДЗЬКА, Раман САБАЛЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), Мікола ТКАЧОЎ, Янка ШАРАХОЎСКІ, Іван ШАЦІЛА, Рыгор ШЫРМА.

«Литература и искусство» — орган Министерства культуры и правления Союза писателей БССР, Минск.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: г. Мінск, вул. Захарава, 19. Тэлефоны: прыёмнай рэдакцыі — 3-24-61, намесніка галоўнага рэдактара — 3-25-25, адказнага сакратара — 3-25-25, аддзела літаратуры—3-22-04, аддзела мастацтва — 3-24-62, аддзела культуры—3-20-54, выдавецтва—3-19-52, бухгалтэрыі — 3-11-03.

«Літаратура і мастацтва» выходзіць два разы на тыдзень: у аўторак і пятніцу.

АТ 00173

Друкарня імя Сталіна.